

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

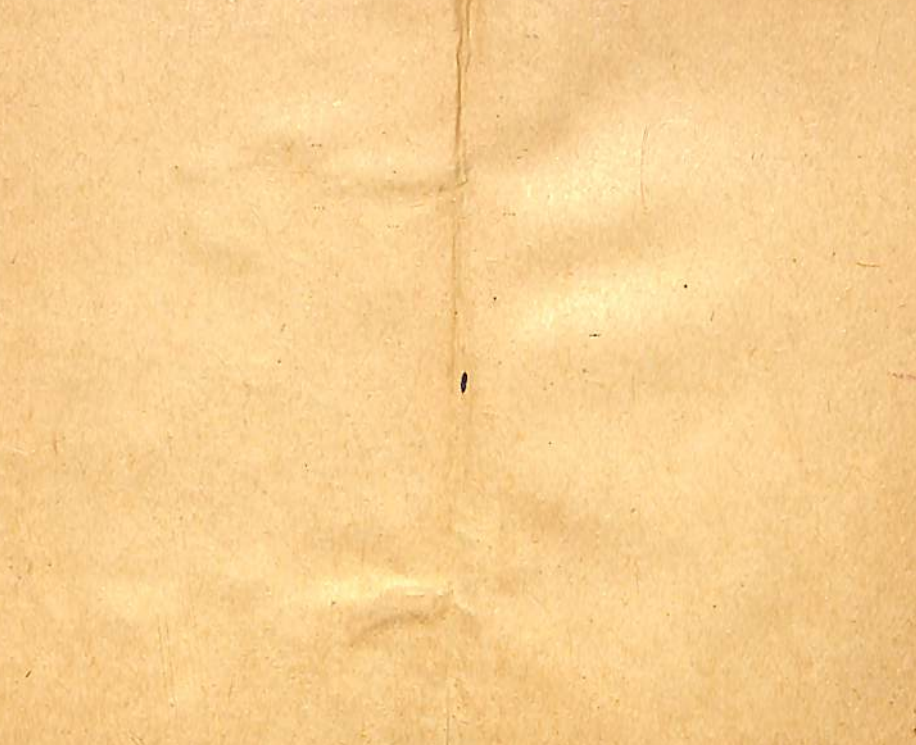
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

5311

ОРУЖИЕ

1880

ՕՐԱՑՈՅՑ

ՀԱՅՈՑ

Ի Ի

ԳՈՐԾԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՕՐԱՑ

1880

ՆԱՀԱՆՁ

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՀՐԱՄԱՆԱԻ

Տ. ՆԵՐՍԻՍ Ի. ԱՐԴ ԵՐԵՎԱՆԻ

ԵՒ ԳՈՐԾԱԿՈՒԹԻՒՆ Կ. ԳՈՐԾԱՑ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՕՐԱՑՈՅՑ

2058
734

ՕՒ Ա Յ Ո Յ Ց

ԵՒ

ԳՈՒՅԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՑ

1880

Ն Ա Հ Ա Ն Ջ

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԵՒ

ԲՈՒՆ ԹՈՒՆԿԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ

4372

ԵՒ ՏՕՄԱՐԱԿԱՆ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ԱԶԳԻՍ

ՌՑԻԹ - 1329

ՅՕՐԻՆԵԱՑ

ՏԻԳՐԱՆ Գ. ՔԻԶԻԵԱՆ

ԿԵՍԱՐԱՑԻ

Կ. ՊՅԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԴԱՐՆԱՆ

Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Տ. Տ. ԳԵՈՐԳԱՅ Դ.

ՍՐԲԱԶՆԱԿԱՏԱՐ ԵՒ ՎԵՀԱՓԱՌ
ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՅՆ

ՀԱՅՈՅ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐԳՈՒԹԵԱՆ

Ս. ՓԱՂԱԲԻՆ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ

Տ. ԵՍԱՅԵԱՅ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԲ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

Ի ՊԱՏՐԻԱՐԳՈՒԹԵԱՆ

Տ. ՆԵՐՍԻՍԻ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԲ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ

ՆԱՀԱՆՁ

ԹՈՒԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

1880

ԵՒ ԱԶԳԻՍ ՀԱՅՈՅ

ՈՅԻԹ — ՈՅԼ 1329 — 1330

Պիր տարադյն է..... ՏՎ.
 Եօթներեակն ԲԳ
 Վ երազիրն ԽԸ
 Իննեւտաններեակն 17
 Տանուակիրն..... Խեղդեակն
 Բուն ձայնքն աձ, բձ, դձ, դձ, ա-
 ջակդմեան դատուն են, սխեալ
 է բուն բարեկենդանէ:

ՀՍ ԼԱՍԻՆԱՅՈՅ

Վ երազիրն է..... 18
 Կիրակադիրն ԳԳ
 Ոսկեթիւն 19

Իսկ Զատիկ նոցա հինգ շաբաթ յա-
ւաջ է քան զերն:

ՏԱՐԵՄՈՒՏԻՔ

Թուին Հայոց	ՌՅԼ-1330	Օտոբր.	13
Ազարիայի	ՄԿԵ	Մարտ.	21
Տաճկաց	ՎԳԿ	Նոյեմբ.	21
Հրէից	5641	Օտոբր.	24

37918-67

577022-46-7

ՀԱՄԱՌՕՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Օ.	Օր ամսոյն:
Լ. Լ.	Լատինացւոց:
Տ. Տ.	Տաճկաց:
Գ.	Գաւրմ:
Խ.	Խտրէլէղ:
Յ.	Յունաց:
Տօժ.	Ըստ տօմարիս մերոյ:
Յ-յ-ժ.	Ըստ յայտմանուրաց:
Ա.	Ազարիայի:
Հր.	Հրէից:
⊙.	Արեգակն:
Ծ. Լ.	⊙ Ծնունդ Լուսնի:
Ս. Բ.	⊙ Առաջին Քառորդ Լուսնի
Լ. Լ.	⊙ Լրումն Լուսնի:
Վ. Բ.	⊙ Վերջին Քառորդ Լուսնի
Ա. Ծ.	Ծագումն Արեւու:
Կ. Օ.	Կէս Օր և Կէս Գիշեր:
Ե. Տ.	Երկայնութիւն Տունջեան

ՇԱՐԺԱԿԱՆ ՏՕՆՔ
ԵՒ ՄԻՋՈՅՔ ՆՈՑԻՆ

Օր Ծննդեան	Կեր-ի	36
Միջոց ուտիք առուրք		
Առաջաւորաց բարե.	Փեռլ:	10
Օր Տնասնընդառաջի	Եւ:	
Սուրբ Սարգիս	"	16
Իսկն բարեկենդան	Մրտ.	2
Օր Աւետման	Բւ:	
ՋԱՏԻԿ	Արիւ	20
Երեւման Խաչ	Մ-յի-	18
Համբարձումն	"	29
Հողեղալուստ	Յ--նի-	8
Բարեկենդան Լուստ.	"	20
Ս. Գրեգոր Լուստ.	Յ--լի-	5
Բարեկենդան Վարդա.	"	20
ՎԱՐԴԱՎԱՌ	"	27
Միջոց շարաթք պահօք	Երե+	
Բարեկ. Աստուածածնի	Օգ-ար.	10
ՈՍՏՈՒԱՆԱՆԻՆ	"	17
Միջոց շարաթք պահօք	Երե+	
Բարեկենդան Ս. Խաչի	Սե-դ.	7
ՍԱՉՎԵՐԱՅ	"	14
Վարդապ. Խաչ	"	28
Միջոց ուտիք շարաթք	Երե	
Իլուս Խաչ	Հ-լ.	26
Հրեշտակապետաց	Ն-յի.	8

Յիննակաց բարեկեն.	Նշե՛.	16
Ս. Յակոբայ բարեկեն.	Գեկո.	7
Ս. Յակոբ	„	13
Օր բարեկ. Մննդեան		Բւ

ԱՄՍԱՄՈՒՏԻ ՏԱՃԿԱՅ

ՄէՖէր	Յ--ն--ւ--ր	1
Բէպիկ էվիէլ	„	20
Բէպիկ տիր	Փեդր--ւ--ր	29
Ճէմաղիլ էվիէլ	Մ--ր	29
Ճէմաղիլ տիր	Ա--ր--էլ	28
Բէճէպ	Մ--յ--	28
Մազան	Յ--ն--	27
Բէմաղան	Յ--լ--	26
Շէվիւղ	Օգո--ր--	25
Չիղատե	Սեպտեմբեր	23
ՉիլՏիճճէ	Հոկտեմբեր	23
Մուհարբէմ 1534	Նոյեմբեր	21
ՍէՖէր	Գեկոմբեր	20

ՆՇԱՆԱԻՌ ԱԻՌԻՔ ՏԱՃԿԱՅ

Մէվլուա	Փեդ.	10	Բոյեւ	15
Միրաճ կէճէսի	Յն.	24	Բեճէպ	59
Պէրաթ կէճէսի	Յր.	11	Շոգոն	10
Գատրը կէճէսի	Օգո.	21	Բն.	59
Բամաղան պայրամը	„	23	Շեվիւղ	1
Գուրպան պայրամը	Նոյ.	1	ՉիլՏիճ	1

ՇՍԹԱԿԱՆ ՏՈՒՔ ԼԱՏԻՆԱՅ

Եօթանամերորդ կիւրակէ ի Յնիք	13
Օր Մոկրոց	„ 30
Չատիկ	ի Մրա. 16
Համբարձումն	ՄԱպրիլ. 24
Հողեղալուա	ի Մայ. 4
Ս. Ճնասուրբ Երրորդութիւն	„ 11
Տօն Ս. Հաղորդութեան	„ 15
Ս. կիւրակէ Գալտեան ի Նոյեմբ.	16

ՉՈՐՍ ԵՂԱՆԱԿՔ

Գարնանամուա եւ Հասարակ Մրա.	8
Ամառնամուա եւ Արեւադրձ. Յնա.	9
Աշնանամուա եւ Հասարակ Սեպ.	11
Չմեռնամուա եւ Արեւադրձ. Գեկ.	10

ԽՍԻԱՐՄՈՒՆՔ

Խաւարի Լուսինն ի Գեկտեմբեր ի տեսանելի ի կ Պօլիս եւ ի Յունիսի 10 ամասեսանելի:

Խաւարի Արեգակն Գեկտեմբերի 19 ամասեսանելի ի կ Պօլիս:

ԱՒՈՒՐՔ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԵԱՆ

ԵԻԵՂԵՅԵԱՑ ՍԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ

ԵՒ ՇՐՋԱՅԱՑ ԳԻՒՂՕՐԻՑՑ

- Փեռ. 28 Սրբոց վարդանանց զօրա-
վարաց: Ֆէրբի գիւղ:
- Ադել 20 Ս. Յարութիւն: Ի թիար-
քունի նաւատեղեաց և ՚ի
Բերայ, և ՚ի Գումգարու:
- Մյ. 4 Ս. Ստեփան: Ի Խառօղիւղ:
18 Երեւմ. Խաչ: Ի գուրուշէշմէ:
29 Ս. Փրկիչ Ս. Պղ. Հիւանդանոց:
- Յն. 8 Ամենասուրբ Երբորդութիւն
Ի Բերայ:
15 Ս. Եղիսյ: յԷրիւ և Պէկքօղ:
16 Ս. Հաբիսիմէ կոչս: Ի Պէօ-
յիւք տերէ:
19 Ս. Յովհաննէս կարապետ: Ի
Ստէնիս:
21 Են ՚ի վերապէն Ս. Լուսաւոր-
չին: Ի ՚Կուզկուհնուք եւ ՚ի
Կերեղանն Բերայի:
- Յ. 3 Գիւտ նշխարաց Ս. Լուսա-
ւորչին: Ի Ղալաթիայ և ՚ի
Գընայր կղզին:
8 Սքն երկց Մկից: յԷրիւկէն:
13 Գիւտ Տիոյ Ս. Աստուածած-
նի: յԵնի գիւղ և յԷրիւ:

- Յ. 10 Սրբոց Աւարեղաց: Ի Գանտ:
27 Ս. կարապետ: յԿուզիւտար:
Օ. 2 Ս. Սանդուխտ: Ի Բ. Հիւար:
17 Վերափոխութիւն Ս. Աստուա-
ծածնի: Ի Գումգարու, յԱ-
յի Երկի յԱզապը, Քրիս-
տոս թաղաւոր, Ի Գառը-
գիւղ և Ս. Նշան, յԱլէմնայ:
24 Ը. օր Վեր. յՕրթնագիւղ:
31 Գիւտ Գօտույ: Պէշիկթաշ:
Սեր. 8 Ծնունդ Ս. Աստուածածնի:
Ի Մադրիճիւղ:
14 Խաչկերաց: յԿուզիւտար, և
Ս. Նշան, Գարթալ:
27 28 Ս. Գեորգ: Սամաթիա:
Հ. 18 19 Ս. Յովհաննէս աւետարանիչ:
Ի Նառլոզարու, և ՚ի կէտիք
բաշա:
30 Ս. Յովհանն Ոսկերեան: Ի
Գարակոմրիւկ:
Ն. 8 9 Ս. Հրեշտակապետ Պալատ:
20 Ս. Թաշէոս և Բարթոլոմէ-
մէոս: յԵնիգարու:
Դ. 6 7 Ս. Նեկողոս: Ի Թօրգարու:
13 Ս. Յակոբ: Ի Գառմբաշա, և
Ետիգուլ:
25 Ս. Ստեփանոս: յԱխտէֆանո:
20 Ս. Յակոբ Աւարեղալ: Ալթը
Առմա:

ՊԱՀԱՊՈՆ ԱՒԵՐԱԿԱՅ
ՄԱՍԻՔ ԵՒ ԱՄՊ

Պահ. Էր մառախուղիւք ցա՛րդ
 զ՛քեւ պատեն, ո՛ր Մասիք,
 Հի՞մ, Արարտո, անչուք են
 քո արդասիք,
 Մինչ Եւրոպէ ջան ի՛ ձեռնն
 ցանկ շարժուն,
 Հայք, է՛ր այսպէս այգուն
 խորթայք ի՛ խոր քուն,
 Եւ աայք հեծել ինձ, որ գերթ
 բու դերբըկաց,
 Ողորմազ ին զ՛երկնից հայցեմ
 Տէրն գըթած :

Ահայ. Ըսթտի եւ կազմ լերո՛ւք,
 սերունդք Հայկայ. . . .

Մասիք. Ողորմելի վիճակ միշտ
 անդ, ուր Հայ կայ,
 Գերի ըստրուկ ընդ երկաթի
 ժանտ անուր,

Բաժին որդւոցս ընդհանուր
 Քաղաքք աւերք, շէն ամայի
 դաշտ անրեր,
 Յողք եւ կական խըշտիք հե-
 կեկ անրմբեր,
 Արջն Հիւսիսի կալաւ եւ զիմ
 սար ազատ,
 Ըսարուկս արար զորդիս իմ
 քաջ հարազատ,
 Ու՛ի Պարսկական որք ի՛ սը-
 բոյն մաղապուր,
 . . . Քուրդ անդուիթ զե-
 ղից եղեն ժանեաց կուր:

Ա՛ն. Որ պահապանդ դերրկաց
 քոց ես Հայրենեաց,
 Լճ՛ւր, զոր խօսի ինիւ յ՛երկ-
 նից Տէր Աստուած:
 «Որոց յ՛աչկուեսս չիք լոյս,
 զնոն ի՛ խաւար,
 Արկածից են շղթայք նո-
 ցա կեանք ի՛ սպառ.

Գիտութիւն է մըտաց լոյս
 Ազատութեան խըրախոյս»

Պ-՛ն. Ո՛հ, փա՛ռք քեզ, Տէր.
 փա՛ռք արարչիդ բնութեան
 Զի տեսից ես զհանդէս ազ-
 գիս վըրկութեան
 Ահա երկնից բանին դը-
 բունք ոսկեձոյլ,
 Ու՛ արփենի շող ի՛ սփիւռս
 Հայոց հոյլ ի՛ հոյլ,
 Լոյս քե՛ւ ծաղի, Մասիք,
 Հայոց ի՛ յաշխարհ
 Քե՛ւ տրոփեն սիրաք, քե՛ւ
 բարախին անդադար

Մ-՛ն. Զիք ինձ բաժին, իմ չիք
 գործեալ յ՛այս ձեռնարկ
 Արարատեանք ընդ կիւրիկ-
 եանս սերտ եղբարք
 Զահ ի՛ ձեռին յընդհանուր
 խորչս մեր հէք մօր

Տաճարս լուսոյ կերտեն պայ-
 ծառս օր քան զօր-
 Տես ընդ Տաւրսս յ' Արարատ-
 եան ի' բարձանց
 Պարզեալ ձըգի եօթներրի ա-
 ղեղն եթերաց :

Երկինք են հաշտ
 Ընդ մեր բառս :

ԲԱՆՈՒՐ

Լ 0

Տ Գ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 51 ՕՐ

ՏՃ. ԲԵԱՆՈՒՆԻ ՍԱՆԻ

13	1	ՊՇ ԲԻ. Գ. Օր պէտք. Ծննդե-
րեան, և ՎՍՂԱՆԴ. պսխն-
քըն Տարեմուտ 1880 թը-
ւականին: Յն. Տն անսո-
նախընթեան Տեարն և յե-
շտոտի Բարդի հարապեղին:
Լր. Յանվարի 13 և վեր-
նիւոյ Կապին:	1	ՆԱ
		Տճ, Բարդի ԻԱ: Յայտ:
Բարդի ԻԳ: Ա. Արտա, ԺԷ:
Տ. Սեֆեր 1 և Գարդի ՆԱ:
Հր. Թեֆեթի 20:		
		14 2 ՊՇ ԳՆ. Դ. օր պահոց Ծննդ:
Հր. Սեֆեթ:	2	ՆԳ
		15 3 ՆՇ ԳԻ. Ե. օր պահոց Ծննդ:
Հր. Սեֆեթ:	3	ՎՊ
		16 4 ՈՒՐ ԴՆ. Զ. օր պահոց Ծննդ:
Հր. Սեֆեթ:	4	ՎՂ
		17 5 ՇԲ ԴԻ. Ըրադարաց Ծննդ-
րեան և Վկրտու թեանն
Քրիստոսի: Նախիթի Ե-
թիւնն: Յն. և ձրեալաց	5	ՎԴ

Լ	Օ	ՓԵՏՐՈՒԱՐ	Տ	Գ
21	9	Եր. ԲՅ. Արքայ որդւոց, և Թառանց արքայ Հորն մե- րոյ Գրիգորի Աստուծոյ ին Արիստակեր. Վրդանակի, Յուսկանն, Գրիգորիսի, և Կանիելի:	11	117
22	10	Քլիբ. ԲԿ. Գ. զկնի Ծննդ. 1 Բարեկենդան Առաջաւա- րաց: Տճ. Մեհեմեմ. Յն. Ղարալագոսի Կահանայն: Տճ. Մեհեմեմ:	12	118
23	11	Իշ. ԲԿ. Ա. օր պահոց Առաւ. Յ. Լեւոնտն պոյ Երմեթի:	13	119
24	12	Իշ. ԲԿ. Բ. օր պահոց Առաւ: Լ. Մ. Մարտիկոյ Կահանայն:	14	120
25	13	Իշ. ԲԿ. Գ. օր պահոց Առաւ: Հր. Մճ. Երմեթոյ:	15	121
26	14	Քլիշ. ԲԿ. Գ. օր պահոց Առաւ: Տեառնընդաւալ: Ա. Ներ- հան. Տճ. Ղեկեղէ Կահանայն Կ. Օր Իւնիելոյ Լեւոն- տն Կահանայն Եւրո: Հր. Փարսի. Տճ. Եւրոսի Երմեթոյ. Կ. Ե. Մեհեմեմ Կո- րնել Բ. Եր:	16	122
		① Լր. Լ. Ե. 40. Ե. 20: Չեմ և Սեյրի:		

Լ	Օ	ԲԵՊՈՒԼ ԵՎ ՎԵԼ	Տ	Գ
27	15	Ար. ԲՅ. Ե. օր պահոց Առաւ: Մե յիշատակ Յովնանու Մարգարէին:	17	123
28	16	Եր. ԲԿ. Արքայն Սարգսի զօ- րավարին, և որդւոյ նորա Մարտիրոսին, և չորեք- աստան զնուարացն:	18	124
29	17	Քլիբ. ԲԿ. Ե. զկնի Ծննդ. ՀԲ. Ե. Կ. Հր. Ե. Կ.	19	125
1	18	Իշ. ԲԿ. Արքայ Աստվանոց զօրավարացն, Լ. Մ. Մարտ:	20	126

Չորդ Տարեք. գահակ.
Այեքամնոյր Բ. կայսեր
Խուսից:

2 19 ԳԶ ԲՅ Սրբոց Սուքիասանց Դկայեցն ԴՄ 117

3 20 ԻԶ ԲԻ ՊաՏք: ԴԴ 118

4 21 ԵԶ ԴԳ Սրբ Ոսկեանց քահանայիցն: ՏՃ Ճեհեէ ան-
 քան քեւ Բեհարայ: Օր Էլանելայ:
 Արմանիտան արեւոս Է հոգն:
 ՉՎԷ Բր Ժ 7. Բ. 28:
 Խառնայ օր:

5 22 Ուր ԴԷ ՊՏք: ԴԷ 119

6 23 ԾԲ ԵՅ Սրբոց Իսահակայ Պարթեւի Հայրապետին մերոյ: Յ Ելարայ Իրեւնայ:
 Լ Թանայի Արմանայոցն:

Տիրք. Տարեդ. դահակ.
 Կիյոմ Գ. Թագաւորին
 Հօլանտայի.

7 24 ՔԿեր. Ի Զ. Գրիի Ծննդ: ԴԸ 121

8 25 ՀԲ Դ. ա: Գլեհէն Զեւտ:
 ԲԶ ԲՅ Սրբոց Մակարիոսի եպիսկոպոսին, Պիսնի քահանային, Կիւրղի եւ Բենիամինի սարկաւազացրն, եւ սրբոց Վկայիցն Արդմնեհի, Որմզանայ, և Սայենի: Յ Նաւարիտ Երայմ Իօննիէ: Տ Պերտիւ Ինչեւ Պառասանց Երայր Եր Դեհ Իօնն Դիւ Ե Երմ Բիւրի:

9 26 ԳԶ ԲԻ Սրբ Ղեւնդեանց քահանայից: ԴԿ 122

Տիրք. Տարեդ. դահակ.
 Լուսովիկ Բ. Թագաւորին
 Պաւլերայի:

Ե Սրբոյն թեփոզորոսի զօրավարին : Եւ Յն :
Գրեմեմեմար Ե Հառար-
իմ. Ե լինէ. Դի- Ե գէլէր
հառար : Յայս. Արեի :

⊙ Է Խոյն. Ժ. 4. Բ. 10 :
Տ. Հ-Պէ :

21 9 ԶԿիր. Դձ. Բ. Քառասնոր- 10 177
դական պահոց : Յն. Գ-
առարն հանիւն : Լ. Մ-ը
իւրր. Տ. Նեւր-ըն-ըն-ը-
նեի այնին նոր օր :
Մարտ Դձ-ըն Գ-ըն-ըն-ըն :

22 10 ԲՆ. Դի. Բ. օր մեծ պահոց : 11 178
ՏՏորդ. Տարեդարն ծննդ,
Կիյով Ա. Կայսեր Գեր-
մանիոյ :

23 11 ԳՆ. Դձ. Բ. օր մեծ պահոց : 12 179
Տ. Արեի :

24 12 ԴՆ. Դի. Բ. օր մեծ պահոց : 13 180

25 13 ԵՆ. ԲՅ. ԺԱ. օր մեծ պահոց : 14 181
Լ. Ա-եդարն :

26 14 Ուր. Բի. ԺԲ. օր մեծ պահոց : 15 182

⊙ Յիւրի. Լ. Լ. Ժ. 21. Բ. 23 :
Հայնոյն իստանի օր :

27 15 ԵՐ. ԲՅ. ԺԳ. օր մեծ պահոց : 16 183

Սրբոյն Կիւրղի Երաւա-
ղեփի հայրապետին, Ե միւս
Կիւրղի եպիսկոպոսին, Եւ
մօրն նորա Աննայի : Հ Պ-
եի. Դի-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն-
ըն 8 օր : Ե Արեի. Դի-
Գրեմեմեմար է Ժ. 18. Բ. 15 :

28 16 ԶԿիր. Դի. Գ. Քառասնորդա- 17 184
կան պահոց : Ան-ըն-ըն-
Լ. Զ-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն-
Ա. Ա-եդարն :

29 17 ԲՆ. Դձ. ԺԵ. օր մեծ պահոց : 18 185

30 18 ԳՆ. Դի. ԺԶ. օր մեծ պահոց : 19 186

31 19 ԴՆ. Դձ. ԺԷ. օր մեծ պահոց : 20 187

1 20 ԵՆ. Դի. ԺԸ. օր մեծ պահոց : 21 188

Լ. Արեի :

2 21 Ուր. ԲՅ. ԺԹ. օր մեծ պահոց : 22 189

Ա. Երեմ Ե Տարեմար ՄԿԵ.
265. Գոր իստանին Ե Գոր-
նանեմար ըոր հին Դձ-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն :

ՇԱՆ Բ. Ժ. 13. Բ. 17 :
Փոփոխան օր :

19 րդ Տարեդարն թուղա-
դրուիւն փեթթօ Բ. Կայ-
սեր Պրապիւիոյ :

L	O	ԱՊՐԻԼ	S	Գ
		62րդ. Տարեդարձ Ծննդ. Աղեքսանդր Բ. կայսեր Ուստից:		
18	6	Ք կիր. ԲՅ. Ձ. Քառասնոր. Գաղան պճց: Գալտեան:	9	172
		ՇԱ. Բ. Ժ. 1. Բ. 27:		
		Պարչ և ցարք:		
19	7	ՃԲՆ. ԲԻ. ԼՁ. օր մեծ պճոց: Աւետուան Ս. Ստուա. ծածկի. Յայտ. Ահեկան:	10	170
		Յ Ե Ե. Ժ. 19. Բ. 9:		
		Տճ. Սեւեր:		
20	8	ԳՆ. ԲՅ. ԼԵ. օր մեծ պաճոց:	11	177
21	9	ԻՆ. ԲԻ. ԼԸ. օր մեծ պաճոց: Հր. Մոս լուսն հասանն շեղեց: և իբրև ինն րոպանսին:	12	177
22	10	ԾՆ. ԲՅ. ԼԹ. օր մեծ պաճոց: Տճ. Ահեկան:	13	178
23	11	Ուր. ԲԻ. Խ. օր մեծ պաճոց: Լր. Մարթ Գեորգ:	14	179
24	12	Եր. ԵՅ. Յիշատակ յարու. թեանն Գաղարու:	10	170
25	13	Ք կիր. ԵՄ. Մղկաղարդ. և Յ. Հր. Եհերք Խաճարան:	17	171

L	O	ՃԵՄԱԶԻԼ ԵՎՎԵԼ	S	Գ
		Լր. Մարտի և Երեւոն. ին. Ելուին Ելուտե Եր. Եյն Ելեղեթ Եյն:		
		ՇԱ. Բ. Ժ. 6. Բ. 5:		
		Ահգան և Ենան:		
26	14	Աւագ երկուշաբթի. ԲՅ:	17	177
27	15	Աւագ երեքշաբթի. ԲԻ: Յիւրոյ րոսն խաւանայ:	18	177
28	16	Աւագ չորեքշաբթի. ԲՅ:	19	172
29	17	Ք Աւագ հինգշաբթի. ԲԻ: Տճ Ամենատուրը Հաղորդութեան. և Յիշատակ Ոսնայուային:	20	170
30	18	Աւագ ուրբաթ. ԲՅ. Յիշատակ Չարչարանայ, Խաչելութեան և Թաղման տեանն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:	21	177
1	19	Աւագ շաբաթ. ԲԻ. Ճրագալոց Զատիկ: Նառայ. Դիտիւյին:	22	177
		Լր. Մայիս և Դոն արտե. Լոյն Փիլիպոսի և Յոնիոյ:		
		ՇԱ. Բ. Ժ. 19. Բ. 6:		
		Զարթե և պաշտար:		
2	20	ՔԱԿ. ԵՅ. ՉԱՏԻԿ: և Յ. Դ. ԵՅ:	23	178

Լ 0

ԱՊՐԻԼ

Տ Թ

Ուրիշ է թիւ փոխել յՀմ-
բարձրաճ: Ինի Եւանջի փոխել
յՆոր կերպով: Ա. Արամ:

3 21 Ք ԱՐ. ԲՅ. մի. Բ. օր Չատ-
կի: Յեւորով ժողովոց: Լ Դ.
Գիտար Խաչ:

4 22 Ք ԱԳ. ԳՂ. ԲՅ. Գ. օր Չատ:

5 23 ԱԴ. ԳՂ. ԲԳ. Դ. օր Չատկի:
Յ՞. Սուրբ Գիտար: Տճ.
Խաչով խաչ:

6 24 ԱԵ. ԵՂ. ԲՅ. Ե. օր Չատկի:
Խաչով խաչ խաչով խաչով խաչով
խաչով խաչով խաչով խաչով:

7 25 ԱԶ. Ուր. ԲԳ. Զ. օր Չատկի:
Յ՞. Սուրբ Գիտար խաչով խաչով
Լ Տճ. Պաշտօն խաչով խաչով:

8 26 ԱԻ. ԵՐ. ԲՅ. Ի. օր Չատկի:
Յիշատակ գլխատման Յոզ-
ճանու. Մկրտչին:
Յրդ. Տարեգ. ընտրու թեան
ի Պատրիարքու թիւն Կ.
Պօլսոյ Տ: Ներսիսի բարձ-
րաշնորհ Ս. Պատրիարքին

9 27 Ք ԲԿ. Նոր կերպով. Դի. Ը. Դ.
օր Չատկի:

⊙ Մն. Լ. 12. Բ. 28:
Աւարտելէ ասոր:

Լ 0

ՃԵՄԱԶԻԼ ԱԽՐՐ

Տ Թ

10 28 ԱՐ. ԲՅ. մի. Բ. օր Յինանց:

Տճ. Ճեմազիլ Խաչ:

11 29 ԱԳ. ԳՂ. մի. Դ. օր Յինանց:

Հ՞. Սեւան:

12 30 ԱԴ. ԳՂ. ԲՅ. ԴԱ. օր Յինանց:

ՄԱՅԻՍ 31 ՕՐ

Տճ. ԵԻՍ ՄԱՅՈՒ

13 1 ԱԵ. ԵՂ. ԲԳ. ԺԱ. օր Յինանց:

14 2 ԱԶ. Ուր. ԲՅ. ԺԳ. օր Յին:
Յ՞. Գիտար խաչով խաչով խաչով
Ախուրի հայրապետին:

15 3 ԱԻ. ԵՐ. ԲԳ. ԺԴ. օր Յինանց:

16 4 Ք ԳԿ. Աշխարհամատարան
Կերպով: ԴՅ. Կառու կի-
րով: Լ Դ. Հիտար խաչով խաչով
Հ. Սալմիսի Պեղարկու խաչով
Խ Կիւրապետ:

17 5 ԱՐ. ԲՅ. ԴԻ. ԺԶ. օր Յինանց:

Հակոբ Ա. Եփորժ Ա. Թա-
ղաւորին Հելլագայի :

6 25 ՔՁԿ. Վ. Եղերորդ կիւր. Բի. ԴԱ ԴԴ

7 26 ՁԲ. ԲԶ. ԳՆ. ԼԵ. օր Յինանց: ԴԳ ԴԷ

8 27 ՁԳ. ԳԶ. ԳՆ. ԼԲ. օր Յինանց: ԴԸ ԴԾ

ՅԾ. Լ. Գ. 3. Դ. 15:
Պարզ և Էրբ:

9 28 ՁԴ. ԳԶ. ԴՆ. ԼԹ. օր Յինանց: Կ ԴԿ

Տճ. Թեճեղ և Իւլ յայր:

10 29 ՔՁԵ. ԵԶ. ԴԻ. Համարձու թի
Բրիտասոսի և Յն: Վ. Եճ. Ի.

Հր. Թաւաղ:

11 30 ՁԶ. Ուր. ԿՆ. ԽԱ. օր Յին: Դ ԴԱ

Պաճք:

12 31 ՁԷ. ՇԲ. ԿԻ. ԽԲ. օր Յինան: Է ԴԲ

ՅՈՒՆԻՍ 30 ՕՐ

ՏՁ. ՀԱՁԻՐԱՆ

13 1 ՔԷԿ. Եօթներորդ կիւրա- օ Է

կէ: ԲՆ. Երկրորդ Ծաղկա-

զարդ: Լ. Ա. Դ. Ե. Թ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ.

14 2 ԵԲ. ԲԶ. ԲԻ. ԽԳ. օր Յինանց: Կ ԷԿ

15 3 ԵԳ. ԳԶ. ԳՆ. ԽԸ. օր Յինանց: Կ ԷԸ

16 4 ԵԴ. ԴԶ. ԴՆ. ԽԹ. օր Յինանց: Կ ԷԹ

Պաճք:

Օ Ս. Բ. Գ. 3. Դ. 39:

Ա. Ե. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ.

17 5 ԵԵ. ԵԶ. ԴՆ. ԽԿ. օր Յինանց: Կ ԷԿ

Երեսներս Էճ. Ի Եճ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ.

Էճ. Ի Եճ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ.

Էճ. Ի Եճ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ.

18 6 ԵԶ. Ուր. ԿԻ. ԽԹ. օր Յին: Կ ԷԹ

Պաճք: Յ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ.

19 7 ԵԷ. ՇԲ. ԿԻ. ԽԸ. օր Յինանց: Կ ԷԸ

20 8 ՔԷԿ. ԿԻ. ԽԹ. օր Յինանց: Կ ԷԹ

Պեղեկներս: Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ.

Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Կ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ.

Եղիական պաճք:

Լ 0	ՅՈՒԼԻՍ	Տ Խ
	ՅԱՐԻՆ Բ. 1. Բ. 00:	
	ՏՃ. Է-ԵԴ:	
24 12	ՇՔ. ԲԻ. ՍՐԲՈՅՆ ՏՐԴՍԱՍՅ ԹԱԳԱԼՈՐԻՆ, և ԱՉԽԵՆ ՍԻԿՆՈՐՆ, և ԽՈՍՐՈՎԼԻԳՐԷ- ՍՈՅՆ:	17 11
25 13	ՅԿԻՐ. ԳՅ. Ե. ԳԻԼՍՍ ՍՈՒՅ ՍՈՒՐՔ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ: ԼԴ. ՅՎԻԲՅԱՅ ԽՈՒԻԼՆԻ:	17 12
26 14	ԲՇ. ԳԻ. ՍՐԲՈՅՆ ԿՈՅԽԱՍՐԱ- ՍՈՍԻ, և ՔԱՌԱՍՍՈՒՆ և ԻՆՆ ՎԿԱՅԻՅՆ, և ՂՈՒՆԿԻՍՈՒՆ ՍԻ ՔԱՏՆԱՆԱՅԻՆ: Լ. ԱՆՆ- ՅԻ ԺՐՆ ՍԲ ԱՄԱՌԱՅՆՆԻ:	18 13
27 15	ԳՇ. ԴՅ. ՍՐԲՈՅՆ ՉԱՔԱՐԻՍՅ ՄԻՐԳԱՐԵԿԻՆ:	19 14
28 16	ԴՇ. ԴԻ. ՊՏՔ:	20 15
29 17	ԵՇ. ՅՅ. Ս. ԵԳԽՍԵ ՄԻՐԳԱՐԵ: Լ. ՄՈՐԻՆՅԻ ԺԵՐՆ ՂՈՒԳԱՐԵ: Յ. ՄՈՐԻՆՅԻ ԽՈՒՄԻՆ: ՏՃ. ԷՎԵԼ ԵՅՈՒՆ ՂՈՒԳԱՐԵ. ՍՈՒՑ ԷԵԼ: ՍԻԿԻՆ ԽՈՒՄՅ ՆԻՆ ՍՈՒԿԻՆ:	21 16
30 18	ՈՒՐ. ՄԻ. ՊՏՔ: ՉՎԼՔ. Ժ. 16. Բ. 30: ՊՈՐԳ ԵՄ ԷՐՆՆ	22 17

Լ 0	ԲԱՄԱՋԱՆ	Տ Խ
31 19	ՇՔ. ԲՅ. ՍՐԲՈՅ ԵՐԿՈՍԻՍՍՆ ՍՈՒՔԵԼՅՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ, և ՈՐՐՈՅՆ ՊՈՂՈՍԻ ԵՐԵՔԱՍ- ՍՈՆԵՐՐԻՂ ՍՈՒՔԵԼՅՆ: Ա. ՂՈՒՄԵՐ:	22 18
1 20	ՅԿԻՐ. ԲԻ. 2. ԳԲ. Ս. ՍԻ. ԲԱ- ՐԵԿԵՆԴԱՆ ՎԱՐԴԱՎԱԾՍԻ ՍՄԱՏՅՈՅ: Յ. ԵՎԵԼՅԱՅ ԽՈՒՄ- ՅԻՆ: ԼԴ. ՈՒՄՈՒՄ:	23 19
2 21	ԲՇ. ԳՅ. Ա. ՕՐ ՍՄԱՏՅՈՅ ՎԱՐԻ:	24 20
3 22	ԳՇ. ԳԻ. Բ. ՕՐ ՍՄԱՏՅՈՅ ՎԱՐԻ:	25 21
4 23	ԴՇ. ԴՅ. Գ. ՕՐ ՍՄԱՏՅՈՅ ՎԱՐԻ:	26 22
5 24	ԵՇ. ԴԻ. Դ. ՕՐ ՍՄԱՏՅՈՅ ՎԱՐԻ: ՏՃ. ԱԵՐԵ ԵՅՈՒՆ ՂՈՒԳԱ- ՎԱՐԵՆ ԽՈՒՄՅ ՆԻՆ ՍՈՒԿԻՆ:	27 23
6 25	ՈՒՐ. ՄՅ. Ե. ՕՐ ՍՄԱՏՅՈՅ ՎԱՐԻ: Լ. ՎԱՐԴԱՎԱԾՍԱՅ:	28 24
	ՅՆ. Լ. Ժ. 20. Բ. 35: ՍՆՅԻՆՅԻՆ:	
7 26	ՇՔ. ՄԻ. ՅԻՆԱՍԱԿ ՏԱՍՅՈՒՆ ՆԱԿԻՆ ՏՆՈՅ, և ՍՈՆՆՈՐՈՅՆ ՍՈՒՐՔ ԵԿԵՂԵՍՅՈՅ: ՍՈՒՄԻՆ: ՏՃ. ԲՈՒՄԱՆ ԼԴ. ԻԼՄԼ:	29 25
8 27	ՅԿԻՐ. ԲՅ. ՎԱՐԴԱՎԱԾՍԱՅ: ՊՈՒՄՈՒՄՅՈՒՆ ԲԵԿԻՆ:	30 26
9 28	ՅԲՇ. ԲԻ. Բ. ՕՐ ՎԱՐԴԱՎԱԾՍԱՅ:	31 27

Յէւրոսի Ժեռելոյ :

10 29 ԳԶ. ԲՅ. Գ. օր վարդավա :

Լ. Լ. բերեալի վարդին :

11 30 ԴԶ. ԲԻ. Պահք :

12 31 ԵԶ. ԴՅ. Սրբոյն Եսայեոյ
մարգարէին :

Յն. Բարեկէնդան Ս. Ա. Ժաննի :

օԳՈՍՏՈՍ 51 օՐ

ՏՃ. ԱՌՕՍՏՈՍ

13 1 Ուր. ԴԻ. Պահք ԵՅ. Սիւղբն
դահոյ Ս. Ա. Ժաննի :

ՇԱ. Բ. Ժ. 12. Բ. 37 :
Անբերեալ զվարդի :

14 2 ՇԲ. ԵՅ. Սրբոյն Թադէոսի
առաքելոյն, և Սանդրի-
տոյ կուսին :

15 3 Յ կեր. ԵՅ. Բ. զկնի վարդ :
ԵՅ. Ե. տ. Զարանի : Լ վեր-

Ժեռելոյ Ս. Ա. Ժաննի :

16 4 ԲԶ. ԲՅ. Սրբոյն կալոյրիան-
սի եպիսկոպոսին, և քա-
առուէն և Տինգ վկայիցն
և սրբ կուսանացն Յուս-
տիանեոյ, Եւփիմեոյ, և
Քրիստիանեոյ :

17 5 ԳԶ. ԲԻ. Սրբոյն Աթանա-
զիանեոյ եպիսկոպոսին, և
տասն աշակերտացն, և
Տինգ վկայից :

18 6 ԴԶ. ԲՅ. Պահք :

ՅՈրդ. տարեդ. ծննդեան
Ֆրանսուա Ժօղէֆ Ա.
կայսեր Աւստրիոյ :

10 7 ԵԶ. ԲԻ. Սրբոյ Նախահար-
ցն Ս. Գամայ, Աբելի, Աե-
թոյ, Ենովայ, Ենովքայ,
Նոյի, Միլթիսեդեկի, Աբ-
րահամու, Իսահակայ, Յա-
կոբայ, Յովսեփայ, Մով-
սեսի, Ահարոնի, Եղիազա-
բու, Յեսուայ, Սամուէլի,
Սամփսոնի, Յեփթոյեոյ,
Բարակայ, Գեդեոնի, և
յլոց սրբ Նախահարցն :

Լ	Օ	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	Տ	Տ
17	5	Ճ կիր. ւյ. Դ. զկնի խաչի, հք. . ք. տ : Բ. կի-բաի Էօնն շք-նոց : Հորանիտ :	17	177
18	6	Բշ. ւի. Սրբոցն Փոկասու հայրապետին, և Երանո- սի հետեւողին Առաքելոց :	18	178
19	7	Գշ. ԲՅ. Սրբոց կուսանացն Թեկղի, Վառվառեայ և Պեղիբեայ :	19	179
		⊕ Լր. Լ. ք. 13. ք. 37 : Փոփոխական ասորիտ :		
20	8	Դշ. ԲԻ. ՊՏք.	20	180
21	9	Եշ. ԲԳ. Սրբոցն Պանդակե- նի բժշկին, Երմոզեայ քա- հանային, և Եւարսքսեայ կուսին :	21	181
22	10	Ուր. ԲԻ. ՊՏք :	22	182
23	11	Շք. ԲԳ. Սրբոց թարգման- չաց վարդապետացն մե- րոց Մեսրոպայ, Եղիշէի, Մովսիսի քերթողին, Գաւ- թի անյաղթ փիլիսոփա- յին, Գրիգորի նարեկաց- ւոյն, Ներսիսի շնորհալ- ւոյն և Ներսիսի լամբրո- նացւոյն :	23	183

Լ	Օ	ՁԻԼԳՍՏԵ	Տ	Խ
		⊙ Ի կրթն. ք. 10. ք. 4 :		
		ՏՅ. Ահրեդ :		
24	12	Ճ կիր. ԲԻ. Ե. զկնի խա, : հք. : - ք. ք. տ : Գ. կի-բաի Էօնն շք-նոց : Հրնիտ :	24	184
		ՏՅ. Սահի :		
25	13	Բշ. ւյ. Գիււն նշխարաց սրբ- բոյն Գրիգորի Աղուանից կաթողիկոսին, և սրբոց Հարցն թաթլոյ, Վարս- սի, Թովմասու, Անտոնի, և Կրօնիգեայ, և եօթն խո- տանարակացն, որք յին- նակնեայ վանսն կատարե- ցան :	25	185
26	14	Գշ. ւի. Սրբոց առաքելոցն Մաննայի, Մատթէի, Բառնաբայ, Փիլիպպոսի, Յովհաննու, Շեղայի, և Սիղուանոսի :	26	186
27	15	Դշ. ԲԳ. ՊՏք : ՇՎԷ. Բ. ք. 7. ք. 21 : Անյամոք և խնամ :	27	187
28	16	Եշ. ԲԻ. Սրբոցն Դիօնէսիոսի Արիսպաղացւոյն, Տիմո- թէոսի և Տիտոսի :	28	188
29	17	Ուր. ԲԳ. ՊՏք : Ս. Գաւառ :	29	189

Լ՝ 0

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Տ Գ

ւոց նորա, և որոց ընդ նը-
մա կատարեցան:

28 ԳԶ Պ: Սրբոց Հեպերե-
եանց, որք ի Սամուսատ
կատարեցան. և սրբոցն
Սեւերիանոսի սեբաստա-
ցւոյն, և Բորեղայ ծերոյն,
և ութսուն և չորեց աշա-
կերաց նորին:

16 29 ԻԶ: -Յ. Պահք:
ՇՎԸ Բ. Ժ. 16. Բ. 13:
Փռիւման:

11 30 ԵԶ: -Ի. Սրբոյն Յովհաննու
սոկերերանին:

1907. Տարեգարձ. Գա.

Լ՝ 0

ՁԻԼՀԻՃՃԷ

Տ Գ

Հակալ. Լուի Ա. Թա.
գաւորին Փորթուգալի,
12 31 Ուր. ԲՅ. Պահք:

ՆՈՅՆԵՄԲԵՐ 30 ՈՐ

Տձ. ԹՂՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ

13 1 ԵՔ. ԲԻ. Ամենայն սրբոց Տը-
նոց և նորոց, յայտից և
անյայտից: ԲՆ. Կովմայե.
և Գաթանոսի, Տ. Գարգա-
Պայրուճ լըր ոք:

14 2 ՔԿԻՐ. ԳՅ. Ը. զկնի Խաչե-
հք. Գ. ա: Զ. Կիրաւի Էօթն
լըրաւոց: Հարձիտ:

15 3 ԲԶ. ԳԻ. Սրբոցն Ստեփանո-
սի Հռովմայ Հայրապե-
տին, և քահանայից, և
սարկաւազաց, և ժողո-
վորոց:

1707 Տարեգարձ Գահ.
Քրիստիան Թ. Թադաւ.

նրն խոստովանողին, և Հիւսիւքոսի զինաւորին : Յն. Յովնանս սիւքեբանին : ՉԱ. Գր. Ժ. 20. Բ. 41 : Հովնայն սնյրեւ :

26 14 Ուր. աչ. Պաշք : Յ. Փելէդդոսէ 27 20
սորտելայն և Բարեկերտն
Ժորանսօրեայ պահոց Մանր :

27 15 Շք. ախ. Սրբոց Առաքելոցն 28 21
Անդրեի, և Լ Փիլիպպոսի :
Սիւղէն Ժորանսօրեայ պահոց Մանրեան :

24 16 Զկիր. Բն. Ժ. զինի Խաչի : 29 22
ԳԲ. Դ. ա : ցլեբն Բարեկենդան Յիսնակաց պնց :
Յն. Մարիւսսէ սեպորանը
Ա. Հովնայ : Լ. Ա. Մաննի Լեւրաիս Բարեկենդան, որ է սիւղէն խոստովանող պահոց Մանրեան :

9 17 Իշ. Բի. Ա. օր պահոց Յիսն : 27 27

0 18 Իշ. Բն. Բ. օր պահոց Յիսն : 27 28

1 19 Իշ. Բի. Գ. օր պահոց Յիսն : 28 29

Լ. Գիւրգիսի :

2 20 Եշ. Դ. Գ. օր պահոց Յիս : 29 27

ՅՄ. Լ. Ժ. 12. Բ. 55 :

Սիւղէնն սորտելայն և Բարեկերտն :

ՅՁրդ. Տարեդարձ Գահ. Տրանսուա Ժողէֆ Կայսեր Աւստրիոյ :

21 ԶՈւր. Դի. Ե. օր պահոց Յիս : 29 27
Ընծայուին Ս. Աստուածածնի Խաչաճարն : և Յ. Տն. Մահարբի Ե. Դարեհար 1798 թաստիանին :

4 22 Շք. աչ. Սրբոցն Գրիգորի 27 28
սրանկելագործին Նիկողայոսի Հայրապետին և Միւռանայ եպիսկոպոսին : Հր. Թեբեբ :

5 23 Զկիր. ախ. Ա. Յիս : ԳԲ. Բ. Գ. 27 29
ա : Հարնի :

6 24 Բշ. Բն. Սրբոց Կուսանաչն : 27 27

L O

ՆՍՅԵՄԲԵՐ

S Գ

Յուշիանեայ և Վասիլու-
հայ: Լ. Կ. Նիկիտայի հայ-
բապտիստ պաշտպանին և ա-
ռապետայ:

7 25

Գ. Շ. Բի. Արքայն Գուշիա-
նոսի քահանային, և սրցն,
Տարագրոսի, Պրորոսի,
Անդրանիկոսի, Ռնեպիմայ,
և այլոց աշակերտաց սրբ-
բոցն Պողոսի:

o ԲԿ

8 26

Դ. Շ. Գ. Պ. Շ. Լ. Կ. Յուշի-
անոսի Առաքելային:

7 ԲԿ

9 27

Ե. Շ. Գ. Արքայն Կղեմայ հայ-
բապտիստ, և Բազարա-
տայ Տառածեայ եպիսկո-
պոսին:

7 ԲԿ

10 28

Ուր. Կ. Պ. Շ. Գ.

8 ԲԿ

ՉԱ. Կ. Կ. 1. Բ. 00:
Առաքել և հայտնայ:

Կորդ. Տարեդարձ Գ. աս.
Լեօրոյ Բ. Թադաւորին
Պեղծիգային:

11 29

Շ. Կ. Արքայն Առաքելոց
և առաջին լուսաւորչացն
Տերոց Թադեոսի և Բար-
թուղիմեոսի:

9 ԲԿ

L O

ՄՈՒՀԱՐԲԻՄ

S Գ

12 30

Քիլի. Կ. Բ. Յիւ: Գ. Կ. Կ. Կ.
Հրանտ: Ե. Առաքել և առաքել:

10 ԲԿ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31 ՕՐ

ՏՃ. ԳԵԱՆՈՒՆԻ ԵՎՎԵԼ

13 1

Բ. Շ. Արքայն Գեարհոսի
եպիսկոպոսին, և Մերկե-
րիոսի զինաւորին, և սրցն
Յակովկայ և Իրաւափա-
նայ: Հ. Մ. Կ. Կ. Կ. Կ. Կ. Կ.
Կ. Կ. Կ. Կ. Կ. Կ. Կ. Կ. Կ. Կ.

11 ԲԿ

14 2

Գ. Շ. Գ. Արքայն Կուռ-
նելիոսի հարեւրապետին,
և Շմաւոնի ազգականին
Քրիստոսի, և Պողիկարպո-
սի հայրապետին Չմիւռ-
նից, և սրց վկայիցն, որք
յարեւելյ կատարեցան:

12 ԲԿ

15 3

Գ. Շ. Գ. Պ. Շ. Գ.

12 ԲԿ

16 4

Ե. Շ. Արքայն Հարցն եղիպ-
տացւոց Պողոսի, Պողոսի,
Մակարայ, Եւազրի, Յով-

12 20

Հաննու գրնեցւոյն, Յով-
Հաննու կարճահասակին,
Նեղոսի, Արսենի, Սիսի-
անու, Դանիէլի, Արապի-
անի, Մակարիոսի, Պիսե-
նի, և այլոց շորոք շարց-
ն. Վ. արժանայ խոյն:

Յոսէփայ գիւրդիւ լուսն
հասցի է 24 մանէ էք 15
հասցի սխանի ին. ժամ 25
բ. 28. Եւ լիւնայ 5 ին.
էջ ժամ 2. բ. 48:

- 17 5 Ուր. 44. ՊՏք: 10 23
 ՕԼբ. Լ. ժ. 00. բ. 14:
 Հողայնի սուրբ:
- 18 6 ՇԲ. 73: Արքայն Նիկողա- 17 27
 յոսի Զմիւռնիոյ սքանչե-
 լադործ հայրապետն. և Յն.
- 19 7 ՔԿԲ. 71. Գ. Յիս: 4Բ. 7 ա . 17 27
 Բարեկ Ս. Յակոբայ պՏգ:
- 20 8 ԲԷ. 3. ՊՏք: Արքայն Մինա- 18 22
 սոյ, Երմոզինեայ, և Գբ-
 րաբոսի, և կամաւոր աղ-
 քատացն Յովհաննու և Լ
 Ալէքսիանոսի:
- 21 9 ՔԳԷ. 41. ՊՏք: Յղու թիւն 19 20

Սրբ. Ա. Ժամանի, և Յն: Լ 7.
Թովմայի սուրբ խոյն:

- 22 10 ԴԷ. Բ3. ՊՏք: 20 27
 Չ. Բանաստեղծ և արեւատարն
 Այծեղէր: Յերբէն սխանի
 երբեք և բնէքն կարճանու
 Տ. Ինչպէ՞ Շեքէն կամ եւ
 լէն արդայն, որ է սուսն
 որ սուսն արեւայ մանի յը-
 ժերն: որ խնէ Գարսագըն

Օ Այծեղէն. ժ. 7. բ. 57:
Տ. ճեդի:

- 23 11 ԵԷ. Բ4. ՊՏք: Արքայն Եւստ- 21 27
 ըասիոսի, Օգոսէնասիոսի,
 Եւզինէոսի, Ովրեսասի,
 և Մարգարիոսի: Տ. Բ. զոչ:
- 24 12 Ուր. 43. ՊՏք: Յ. Սղբերտնի 22 28
 եղի սխանին:
- 25 13 ՇԲ. 41. Արքայն Յակոբայ 22 29
 Մծբնայ հայրապետին,
 Մարուդէի ճգնաւորին, և
 Մեղիտոսի եպիսկոպոսին:
 Լ 7. Մնանք Տեառն:
 ՇԱԼ. Բ. ժ. 8. բ. 3:
 Խնան և ցարդ:
- 26 14 ՔԿԲ. 73. Գ. Յիս: 4Բ. 7. ա: 23 00

Ֆոնս Ժ. Գրգ. Թագաւորին
Սպանիոյ:

4 23 ԴՆ. ԴԷ. Արցն Դաւթի մար-
մարէին, և Զակորայ ա.
ուաքելոյն:

5 24 ԴՆ. ԿՅ. Պահք:

6 25 ԵՆ. ԿԷ. Արբոյն Ստեփանոսի
նախասարկաւազին և և ա.
ուազին մարտիրոսին: Զ
Ծնանք Տեւան, և ա.
րիք է նոյն Գնդէն է շոր
Յանձնքէ: Լ. Յայրանքէն:

7 26 Ուր. ԲՅ. Պէք: Զ. Բ. օր Ծնանք:

8 27 ԾԲ. ԲԷ. Արբոյ Ա. ուաքելոյն
Պետրոսի և Պօղոսի: Զ. Գ.
օր Ծնանք. և Սրեքանսի նախքէ:

ՉԱ. ԳԻ. ԺԷ. Դ. Դ. 12:
Մարտիրոս անյրէն:

9 28 Զ ԿԵՐ. ԿՅ. 2. Յիս: ԿՏԲ. Դ.
ա. յէրԷ:

10 29 ԲՆ. ԿԷ. Արբոյ Որդւոյն Ո-
րտանն Զակորայ ա. ուա.
քելոյն, և Զովհաննու ա.
ւետարանէին: Բարեկեն-
դան Ծննդեան:

11 30 ԴՆ. ԴԷ. Ա. օր պհոյ Ծննդ:

12 31 ԴՆ. ԴԷ. Բ. օր պհոյ Ծննդ:

ԺԱԾԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՐԵՒԵԼԻ ԱՆՑԻՅ ԱՇԽԱՐՀԻ

Ի ստեղծմանն Աշխարհի	7305
Ի ջրհեղեղէ	6043
Ի սկզբնաւորութենէ տերութեան Հայոց Ի Հայկայ	3037
Ի սկզբնաւորութենէ Թագաւո- րութեանս Հայոց Ի Պարուրոց	2620
Յերկրորդ նորոգութենէ Թագա- ւորութեանս Հայոց Ի Վաղար- շակայ	2029
Ի ծննդենն Քրիստոսի	1890
Ի հաւատալոյ Աբդարու Թագա- ւորին մեր Ի Քրիստոս	1847
Ի ծննդենն Լուսաւորչին	1622
Յերկցն սուրբ Լուսաւորչին մերոյ Ի վերապէն և Ի լուսաւորութե- նէ ազգիս	1577
Ի շինութենէ օրբոյ Եջմիածնի	1573
Ի Նիկիոյ սուրբ Ժողովոյն	1554
Ի շինութենէ Կ. Պօլսոյ	1485
Ի Կ. Պօլսոյ սուրբ Ժողովոյն	1484
Յեփեսոսի սուրբ Ժողովոյն	1449
Ի շինութենէ ամառին մերոյ	1346
Յերրորդ նորոգութենէ Թագաւո-	

րութեանս Հայոց յԱշոտայ Բագ- րատունւոյ	905
Ի չորրորդ նորոգութենէ Թագա- ւորութեան Հայոց յԱշոտայ Բագրատունւոյ	682
Ի գիւտոյ գիտակին	611
Ի սկզբնաւորութենէ Թագաւո- րութեան Օսմանեան	580
Ի գիւտոյ կողմնացուցին	578
Ի սկզբնաւորութենէ Պատրիար- քութեան Հայոց Ի Երուսաղէմ Ի Սարգիս Եպիսկոպոսէ	569
Ի գիւտոյ վաւօղին	551
Ի բարձմանն Թագաւորութեան մերոյ որ Ի Կիլիկիոյ, և Ի գիւտոյ Թղթաշինութեան	507
Ի գիւտոյ Թնթանօղին	500
Ի գիւտոյ տպագրութեան	440
Ի տիրելոյ Տաճկաց Կ. Պօլսոյ	427
Ի սկզբնաւորութենէ Պատրիար- քութեան Հայոց Ի Կոստանդը- նուպօլիս Ի Յովակիմայ Եպիսկո- պոսէ Պրուսայոս	419
Ի գիւտոյ Ամերիկայի	388
Ի սկզբնաւորութենէ տպագրու- թեան Ի Հայս	309
Ի գիւտոյ շոգեշարժ մերենայից	190
Ի գիւտոյ օգտապարիկ գնացոյն	98
Ի գիւտոյ պատուաստի մարմնոյն	80

ԱՂԻՍԱԿ ՇԱՐՃԱԿԱՆ ՄԱՍԱՆՑ ԱՌՈՐ

ՅՈՒՆՈՒՐ			ԱՊՐԷԼ				
Ս	Ծ.Ա.	Կ.Օ.	Ե.Տ.	Յ	Ծ.Ա.	Կ.Օ.	Ե.Տ.
	ժ.բ.	ժ.բ.	ժ.բ.		ժ.բ.	ժ.բ.	ժ.բ.
1	14.42	7.21	9.18	1	11.00	5.30	13.00
7	14.34	7.17	9.26	7	10.45	5.23	13.17
13	14.22	7.11	9.38	13	10.28	5.14	13.32
19	14. 8	7. 4	9.52	19	10.12	5. 6	13.47
25	13.56	6.58	10. 4	25	9.58	4.50	14. 2

ՓԵՏՐՈՒՐ			ՄԱՅԻՍ				
1	7	13	19	25	31		
1	13.37	6.49	10.22	1	5.16	4.53	14.14
7	13.23	6.42	10.37	7	9.35	4.47	14.20
14	13. 9	6.34	10.51	13	9.25	4.43	14.37
21	12.53	6.26	11. 7	19	9.17	4.39	14.47
28	12.34	6.17	11.26	25	9.11	4.36	14.47

ՄԱՐՏ			ՅՈՒՆԻՍ				
1	7	13	19	25	31		
1	12.22	6.11	11.38	1	9. 6	4.33	14.54
7	12. 6	6. 3	11.54	7	9. 4	4.32	14.56
13	11.51	5.56	12. 9	13	9. 3	4.31	14.57
19	11.36	5.48	12.24	19	9. 7	4.33	14.52
25	11.19	5.39	12.41	25	9. 9	4.35	14.51

ԱՂԻՍԱԿ ՇԱՐՃԱԿԱՆ ՄԱՍԱՆՑ ԱՌՈՐ

ՅՈՒՆԻՍ			ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ				
1	7	13	19	25	31		
1	9.15	4.37	14.45	1	12.55	6.27	11. 5
7	9.22	4.41	14.38	7	13.19	6.39	10.47
13	9.31	4.45	14.29	13	13.34	6.46	10.26
19	9.43	4.51	14.17	19	13.51	6.51	10.18
25	9.56	4.57	14. 4	25	13. 5	6.58	10. 4

ՕԳՈՍՏՈՍ			ՆՈՅԵՄԲԵՐ				
1	7	13	19	25	31		
1	10.12	5. 6	13.48	1	14.12	7. 6	9.48
7	10.26	5.13	13.34	7	14.24	7.12	9.36
13	10.38	5.19	13.22	13	14.36	7.18	9.24
19	10.52	5.26	13. 8	19	14.44	7.22	9.16
25	11.12	5.36	12.48	25	14.50	7.25	9.10

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ			ԴԵԿՏԵՐ ԲԵՐ				
1	7	13	19	25	31		
1	11.33	5.46	12.27	1	14.54	7.27	9. 6
7	11.51	5.56	12. 9	7	14.57	7.28	9. 2
13	12. 7	6. 4	11.55	13	14.57	7.28	9. 7
19	12.21	6.11	11.36	19	14.54	7.27	9. 4
25	12.39	6.19	11.21	25	14.51	7.25	9. 9

ԲԱՂԱՔԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ամենուն հա-
 ճելի ըլլալու սիրուն փափաք մ'է:
 Քաղաքավարութիւնն ամեն երկրի
 ամեն ժողովուրդի մէջ միակերպ
 չէ: Պօլսոյ կամ Տաճկաստանի մէջ
 ըստ Թուրքաց՝ ձեռքով, ըստ Եւ-
 րոպացւոց՝ դլխարկով կը բարե-
 ւենք: Սակայն պէտք է գիտնալ որ
 ամենէն վայրենի ժողովրդոց մէջ
 ալ քաղաքավարութիւն կայ: Օրի-
 նակի համար Ղարոնիացիք մէկը
 բարեւելու համար քիթերնին ու-
 ժով մը անոր քիթին կը դպցնեն:
 Սոքոթորա կղզւոյն բնակիչներն ի-
 րարու ուս կը համբուրեն: Սակէ
 կը հետեւի որ անոնք իրենց քա-
 ղաքավարական ձեւերն ունին ո-
 բոնց կը հետեւին: ուստի մեզ ալ
 ներելի չէ մեր ձեւերուն մէջ պա-
 կասաւոր գտնուիլ: Քաղաքավար-

րութեան մէջ ամենէն աւելի ըզ-
 դուշանալու բանը չափազանցու-
 թիւնն է:

Շատ տնգամ կը լսենք որ կ'ը-
 սեն. « Երէկ այս ինչ պարոնը,
 աղան, էֆէնտին տեսայ որ ըն-
 շիտ՝ այսչինչ տեղն էր. կամ պա-
 րոնը իւր կ'ընէ հետ դիմաւորեցի.
 կամ Երէնն գլխուն ցաւը բռնեց»:

Աւելի պատշաճ եւ քաղաքա-
 վարական կ'ըլլար ըսել. « Պարոնը,
 աղան, էֆէնտին տեսայ որ Ե-
 րէնը հետ այս ինչ տեղն էր, կամ
 պարոնը իւր կ'ընէ հետ դիմաւո-
 րեցի. կ'ընէ գլխուն ցաւը բռնեց»:

Կէն բառին տեղ ընտանիք բառը
 դործածելը խիստ անպատեհ է:

ՉԱՐԳԱՐԱՆԵՐ ՈՒ ՄԱԲՐՈՒԹԻՒՆ
ԲԱՂԱԲԱՎԱՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԵԱՄԲ

ինչ որ է դաստիարակութիւնը արտին համար, նոյնն է զարդարանքն ու մաքրութիւնը մարմնոյն համար: Սակայն նորածեւութեանց մէջ չափազանցութիւնը ետքէն հարստացող մարդոց և բարոյականի կողմէն կասկածելի կանանց գործն է: Բնաւ պէտք չէ նորածեւութեանց հետեւողներուն առաջինը և զայն ձգողներուն յետինն ըլլալ: Նայելու է որ մարդ ընկերութեան մէջ իւր աստիճանին վայելուէ կերպով հազուի: Եթէ հարուստ ըլլալով շատ ստորդ կերպով հազուիս, ազահութեան նշանցոյց տուած կ'ըլլաս: Եթէ շատ ունեւոր չըլլալով ծանր հանդերձներով զարդարուիս, շտայլութեան անկարգութեան, չբանք աւելի

գէշ բաներու փորձ մը տուած կ'ըլլաս:

Շնորհքով կին մը պէտք է որ իւր զարդարանքը տարիքին յարմարցնէ, սչ միայն գոյնին, այլ շրջադրեալին, գլխարկին և այլոց ձևերուն կողմէն. ասով իւր կեպարանքին վայելչութիւնը չպակասիր, ընդհակառակն կ'աւելնայ: Այս վայելչութիւնն ամեն ժամանակի, ամեն տարիքի և ամեն վիճակի համար ալ է, որովհետև հանդերձներուն ծանրութեանը վերայ չկայանար, ինչպէս կարծեն թեթեւամիտ մարդիկ, այլ անոնց վրայ տեսնուած ընտիր ճաշակին, ներդաշնակութեան և թարմութեան վրայ:

Հանդերձներուն նոր ըլլալը երեւցնելէ զգուշանալու է, այսինքն պէտք չէ նեղուածի պէս երեւիլ, աթոռի մը, բազմոցի ծայրը նստիլ, վրան դիտել, և աննշմա-

րելի փոշիներու հատիկները պոնդ
(ֆլ-+է) զարնելով մաքրել. ասոնք
ոչ միայն զմարդ ծաղրելի կ'ընեն,
այլ նաեւս կը ցուցնեն որ նոր և
վայելուչ զգեստներ հագնելու շատ
սովորութիւն չունի:

Հարուստ եին մը կրնայ ուղածին
ջափ ծանր շրջագգեստներ շինել
տալ, ասոր ըսելիք չկայ, բաւա-
կան է որ ծայրայեղութեան չեր-
թայ. սակայն երբ մէկը խնայո-
ղութեան համեմատ պիտի շարժի,
քիչ ծախքով ծանր կերպաններ
ձեռք բերելու համար ընդունայն
ջանքեր ընելու տեղ, աւելի լա-
կընէ եթէ հասարակ տեսակի մը
ընտիրը գործածէ. գեղեցիկ բրդէ
շրջազգեստ մը ստորին տեսակի
մետաքսէ շրջազգեստէ մը նախա-
մեծար կը համարուի:

Չոգ տանելու է որ ձերմակե-
ղէններն ուրիշ հանգերձներէ ա-
ւելի ըլլան, նոյնպէս ոտքի աման-

ներուն լաւ ուշադրութիւն ընե-
լու է որ բարակ և թեթեւ ըլլա-
լով հանդերձ, հաստատուն ըլլան-
վասն զի ոտքին պաղը հիւանդու-
թեան առաջին նախարարն է:

Կրնաս մինչև աստիճան մը տա-
քէն չվախնալ, բայց չըլլայ որ
ցուրտը բանի տեղ չդնելիք ընես:
Տաքը կրբեմն նեղութիւն տուող
բարեկամ մ'է, բայց պաղը միշտ
վտանգաւոր թշնամի մ'է:

Շատ ծիծաղելի բան մը կ'ըլլայ
երբ տարիքն առած կիւն մը գլուխը
բաց երեւի մարդոց մէջ:

Մաքրութիւնն ալ քաղաքավա-
րութեան մէջ կը մտնէ, ըստ որում
քաղաքավարութեան նպատակն է
լուր նմաններուն հաճելի ըլլալ,
թողունք որ մաքրութիւնն առող-
ջութեան ալ հարկաւոր է:

Ինչպէս ամեն ժամանակ առա-
ջինի նոյնպէս ալ ամեն ժամա-
նակ մաքուր պէտք է ըլլար Ընկե-

բութեան մէջ ապրող մարդիկ քաջ
գիտնալու են որ մաքրութիւնը
խիստ ընտիր վկայագիր մ'է :

Ակռաներուդ լաւ խնամք տալ՝
օջ միայն անոր համար որ գեղեց-
կութիւն մ'ալ անոնք կը կազմին,
այլ նաեւ անոր համար որ խիստ
օգտակար են : Զանոնք մաքրելու
համար փոշիներ և այլ տեսակ տե-
սակ նիւթեր գործածելէ զդուշա-
ցիր՝ մէջը քանի մը կտոր քափուր
լուծուած քիչ մը ընտիր օղին ա-
տոնց ամենուն տեղը շատ աղէկ
կը բռնէ :

Ականջներուդ ալ հոգ տար,
այս ըսելէս չհասկնաս թէ մէջը
մաքրէ ըսելու չափ աղտոտ մար-
դու տեղ կը դնեմ քեզ, այլ վա-
յելչութեան համար է որ կ'ըսեմ.
Վասն զի զիշերուան խոշոր գդակ
մը եթէ զգուշութեամբ դրուած
չըլլայ, կրնայ ականջներուդ ան-
շտորհք ծալքեր տալ :

Եղունգներդ շատ երկնցուցած
մի պահեր, նուշի ձեւով կտրէ դա-
նանք և շաքաթը մէկ կամ երկու
անգամ լեմոնով շիէ, ասով խիստ
փայլուն և գեղեցիկ գոյն մը կ'առ-
նեն :

Եղունգներուն բոլորովը բու-
սած փոքրիկ մաշկերը (շէյթան Բըր-
նադ) մի քաշեր հաներ, որովհետեւ
ասկէ պալարներ յառաջ գալով
մատներուդ տծեւութիւն կուտան.
Սակայն երբ այս մաշկերը բուս-
նին, բարակ մկրատով կտրելու է.
Հարկ չկայ ըսելու որ եղունգները
կրծելէն աւելի կոպիտ և մաքրու-
թեան դէմ բան չկրնար ըլլալ :

Անշուշտ ոտքերդ դաղջ ջրով
ստէպ կը լուսաս. եթէ ջուրը շատ
տաք ըլլայ, կ'ուռին և կը կար-
մրին, եթէ շատ պաղ ըլլայ, ներ-
բաններուն թեթեւ արտաշնչու-
թիւնը կրնայ դադրիլ, և ասկէ
խլութիւն, կուրութիւն և ուրիշ

խօթութիւններ կրնան յառաջ գար
Վերջապէս կը յիշեցնենք սա
սկզբունքը թէ Մարտի-նի-նը կե-
տաւորութիւն Տ'է :

ՇԷՆՔ-ՆՆՈՐԷՔԻ ՎՐԱՅ ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԵՍ

Շէնք-նորէքը ըսելով պէտք է
հասկնալ կարգաւորութիւն իւր
տանը մէջ, իւր վրայ, իւր բոլոր-
տիքը, իւր դարակներուն մէջ ինչ-
պէս իւր գործերուն :

Տան մը համար շէնք-նորէքը
վայելչութեանց առաջինն է, անով
է որ կարասեաց ճոխութիւնը կ'ե-
րեւայ, մինչեւ անգամ շէնք-չը-
նորէք ըսուած բանը ճոխ կարաս-
եաց տեղն ալ կը բռնէ :

Շէնք-նորէքը որչափ կանանց՝
նոյնչափ ալ արանց հարկաւոր է :
Մանկամարդ կին մը որ սրահի

մը մէջ բարձր ձայնով կը խօսի
կամ տարիքոտ անձի մը խօսքը կը
կտրէ, անշնորհք բան մը ըրած
կ'ըլլայ :

Մանկամարդ կին մը կամ աղ-
ջիկ մը որ թիկնաթոռներու վրայ
նստած կը մնան, երբ իրենց մօտը
տարիքոտ կիներ ավթոռներու վրայ
նստած են, բոլորովին անշնորհք
բան մ'ըրած կըլլան :

Կ'ուզէ այր ըլլայ, կուզէ կին,
հիւանդ չըլլալով բաց կառքի մը
մէջ՝ ընկողմանիլը (էան Գալ) ան-
շնորհք բան է :

Սկեղեցւոյ մէջ փախալէկամ խօ-
սիլըն անշնորհք բան է :

Կին մը որ իւր եղբայրը, կամ
մօտ ազգականը չեղող մարդու մը
հետ ընտանեւար կը խօսակցի՝ ան-
շնորհք բան մ'ըրած կ'ըլլայ :

Մանկամարդ կին մը կամ աղջիկ
մը որ էրիկ մարդու մը ձեռք կ'եր-
կնցունէ (թօթուելու համար) ան-

չնորհք բան մ'ըրած կ'ըլլայ :

Երբ մէկը իւր տանը մէջ այցելուներ կ'ընդունի և ինքը աթոռի մը կամ բազմոցի վրայ կը տարածուի, խիստ անչնորհք բան մ'ըրած կ'ըլլայ :

Մէկ կտճակը պակաս շրջագգեստ մը, չկոճկուած ձեռնոցներ, կրկունքին (եռ+ճէ) վրայ^մ կոխուած կօշիկներ, և այլ ասոնց նման բաներ կը ցուցնեն որ խայն կինը շէնք-չնորհք չունի, այսինքն լաւ կըթուած չէ :

Հետեւաբար շէնք-չնորհք ըսուածը բնաւ հարստութենէ կախեալ բան չէ . մաքրութեան, թարմութեան և ճաշակի համախմբութիւնն է . ամեն վիճակի մարդ կրնայ հասնիլ անոր :

Ընչպէս որ ըսինք, շէնք-չնորհքը միայն կանանց պարտաւորութիւնը չէ, արանց համար ալ նոյնչափ պէտքի բան է, և չես

սնայիր եթէ լաւ գաղափար մը չունենաս այն մարդուն վրայ, որ այս մասին ուշադրութիւն չընէր, կ'ուզէ նէ իւր տանը մէջ ըլլայ :

Տօքթոռի մը տան մէջ երեւցած շէնք-չնորհքը այլոց իւր արհեստին վրայ ունեցած վատահուժիւնը կաւելցնէ, վասն զի գաղափարաց ուղղութիւն կը ցուցնէ :

Եկեղեցական մը եթէ ձեռք թօթուէ, իւր վիճակին բնութեան նըկատմամբ պակասաւոր կը գտնուի :

Պէտք է գիտնալ որ էրիկ մարդիկ փողոցներուն մէջ այն կանանց ետեւէն կ'իյնան որոնք կուզեն որ այնպէս ընեն . շէնք-չնորհքն է որ միշտ այս վտանգներէն ազատ կը պահէ :

Կին մը, մանաւանդ երբ մինակ է, պէտք չէ որ ծիծաղելով, կողբաբուելով քայլէ . ընդհակառակն կը պարտի ծանր և լուրջ դէմք մ'ունենալ, և պարզապէս առջեւը

նայիլ, և ոչ թէ մէկը գտնել ուզողի մը պէս աջ ու ձախ, ասկէ զատ ոչ շատ արագ քալելու է և ոչ շատ ծանր. առաջին պարագային մէջ թեթեւութիւն մ'ըրած կըլլայ, երկրորդին մէջ կրնայ այնպէս կարծել տալ թէ իրեն ընկերացողի մը կ'ըստասէ:

Էրիկ մարդ մը միշտ քարայտակին վերի կողմը, այսինքն տուներուն կողմը կ'նոջ ձգելու է, կինն ալ այս պարագային մէջ կը պարտի քաղաքավար կերպով խոնարհութիւն մ'ընել:

Գէշ կատակաբանելը բարոյական մեծ անշնորհքութիւն մ'է, վասն զի պէտք է գիտնալ որ կատակաբանութիւնը քաղաքավարական կանոնաց ենթարկուած է. էրիկ մարդուն, աւելի եւս կ'նոջ ինչ ըլլալը իրենց կատակաբանութիւններէն կրնայ հասկցուիլ:

Մանկամարդ կին մը, մանա-

ւանդ աղջիկ մը բնաւ իրաւունք չունին տարիքոտ կ'նոջ մը հետ կատակաբանելու. այսպէս ալ երիտասարդ մը տարիքն առած մարդու մը վրայ չկրնար կատակաբանել:

Բնաւ ներելի չէ որ մէկը եկեղեցակա՛ի մը կատակներ ուղղէ, մինչեւ անգամ եթէ ուրիշ կրօնքէ ալ ըլլայ:

Բարեկիրթ մարդ մը երբէք չը կատակաբաներ կ'նոջ մը հետ, կ'ուղէ մանկամարդ ըլլայ, կ'ուղէ տարւօք, ուրիշ բան է եթէ անոր հետ աղղականութիւն կամ խիստ մտերմութիւն ունի:

Որդի մը իւր մօր անարգանք մը ըրած կ'ըլլայ, եթէ կատակաբանութիւններ ընէ անոր, նոյնպէս է նաեւ իւր հօր համար. յոռի դատիւարակութեան նշան է սոյս:

Խիստ անվայել բան է իրեն ըստորակարգեալ անձի մը կատակ-

ներ ուղղել, օրինակի համար ծառայի մը, աղախինի մը, և այլն : Այսպիսի ընտանութիւններ անոնց ակնածութիւնը կը պակսեցնեն : Ասկէ զատ՝ բարեկիրթ անձինք կրնան ուրիշ միջոցներով ցոյց տալ իրենց ստորակարգելոց թէ զանոնք կը սիրեն, առանց անոնց հետ ընտանութեան աստիճաններն իջնելու :

Այսպէս նաեւ ներելի չէ ընկերութեան մէջ իրմէ աւելի բարձր դրից մէջ գտնուող անձի մը կատակարանութիւններ ընել, կրնայ պատահիլ որ կարծր դաս մը տան քեզ :

Նոյնպէս պէտք չէ երբէք տարիքն առած մարդոց հետ մանուան կամ դայն յիշեցնող բաներու վրայ կատակարանել :

Խիստ անվայել բան է աղջկան մը հետ կատակարանութիւններ ընել ամուսնութեան վրայ : Կան

պարագաներ, որոնց մէջ այս տեսակ կատակարանութիւնները կուտուրթիւնն ալ անցնելով անբարոյակամութեան սահմանին մէջ կը մտնեն :

Բայց լաւ կատակարանելը, յարմար տեղը, ճաշակով, նրբութեամբ, իմաստութեամբ կատակարանելը սիրուն տաղանդ մ' է որ քիչերու յատուկ է և կատարեալ կրթութիւն մը ցոյց կուտայ :

Արդ, քանի որ լաւ կատակարանելէն աւելի դիւրին է բնաւ չկատակարանել, այս մասին իրենց տաղանդին վրայ շատ վստահ չեղողները լաւ կ'ընեն եթէ զգուշանան :

Մտերմական այցելութիւնները կանոնի ներքեւ չեն մտներ, ինչու որ այս կարգի այցելութիւնները մտերմութեան աստիճանին կ'սխում ունին. ինչ ընելիքդ դու կ'նստ դատել. մտերմական յաջաբերութեանց մէջ կանոնը քու ընտրողութիւնդ է :

Սակայն արարողական այցելութեանց մէջ այսպէս չէ, կանոններուն ուշ դնել պէտք է :

Եթէ ծանօթներդ մէկը բարձր պաշտօնի կամ վիճակի մը հասնելու ըլլայ, պէտք է որ իսկոյն այցիտն մը կ'ամ նամակ մը ղրկես. բայց այցելութիւնդ քիչ մը ժամանակ անցնելէ ետքը ըրէ. ասկէ դատ եթէ այն անձին հետ սերտ թարի կամութիւն չունիս. աւելի քան կ'ըլլայ որ այցելութեան չեր-

թաս անոր, որպէս զի իրիկէ բան մը սպասողի պէս չերեւիս :

Սակայն բոլորովին ասոր հակառակը պէտք է ընել, երբ ծանօթներէդ մէկը ձախողութեան մը կ'ը հանդիպի կամ պաշտօնանկ կ'ըլլայ, վասն զի՝ այսպիսի պարագաներու մէջ, շուտ այցելութեանք միանգամայն սրտի ազնուութիւն և քաղաքավարութիւն ցոյց տուած կ'ըլլաս :

Արարողական այցելութիւններ շատ կարճ ըլլալու են, գրեթէ քառորդ մը. սակայն եթէ քու հուն ըլլալէդ ութ կամ տասը վայրկեան ետքը ուրիշ այցելու մը գայ, այս առիթով կրնաս մեկնիլ, եթէ կ'ուզես :

Եթէ ամուսնութեան կամ որդեծնութեան մը համար այցելութիւն մը պիտի ընես, պէտք է որ այդ այցելութիւնը երկրորդ շաբթուն տեղի ունենայ. բայց եթէ

վախճանման մը համար ցաւակցութեան այցելութիւն մ'է, սուջի շարթուն պէտք է ներկայանալ:

Երբ կ'իմանաս որ քարեկամներէդ մէկը հիւանդացեր է, պարտաւոր ես իսկոյն այցելութեան երթալու. սակայն երբ չեն խընդրեր քեզէ որ հիւանդին քով երթաս, մի պնդեր այս մասին:

Երբ մէկը հիւանդութենէ կ'առողջանայ, իրեն եկողներուն այցելութիւն կը պարտի:

Այցելութիւն մ'ըբած ատենդ, երբ կը տեսնես որ տանը տէրը կամ տիրուհին ուրիշ բանի վրայ մտածելու պէս կ'ընէ, ճարտարութեամբ հրաման ինչորէ մեկնելու, մինչեւ անգամ եթէ գալդ հինգ վայրկեան եղած ըլլայ. վասն զի կերեւի թէ որ և է պատճառաւ մը նեղութիւն կուտաս:

ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

— 0 —

Անուրանալի բան մ'է որ նամակի մը ոճէն՝ զայն գրողին դատարակութեան, քաղաքավարութեան աստիճանը կ'իմացուի: Աւստի հարկ է որ նամակագիր մը միշտ այս կէտին մտադրութիւն ընէ:

Նամակ մը գրելու համար առաջ ստուարագիր (Ֆուլետ) մը շինելու սովորութիւնն աղէկ բան չէ, ինչու որ ասով ջնջած կ'ըլլանք այն ոճին հրապոյրը զոր Աստուած կրնայ մեզ տուած ըլլալ մեզ ատեղծելու ատեն, ըսել կուզեմ թէ գրչին բուն ոգին սրտէն բղիւսածն է. ուրիշ բան է եթէ նամակը մտերիմներու ուղղեալ չէ:

Ընդհանրապէս շատ լաւ սովորութիւն մ'է ընդունուած նամակներուն շուտ պատասխանել. վասն զի՝ նախ՝ անմիջապէս պատաս-

խաները դիւրին կ'ըլլայ, որովհետեւ կարգացած բաները մտքիդ վրայ ապաւորութիւն ընելով, ինքզինքդ բոլորովին պատրաստ կը գտնես պատասխանելու, երկրորդ եթէ ուշացնես, շատ անգամ կը մտնաս թէ գրելու կարգը քակից է. առով ջարեկիւմաց մէջ որչափ պահուածիւն կ'իյնայ. գործերու մէջ որչափ ստակներ կը կորսուին, են. են. Աւերջապէս քարեկամութիւնդ, քաղաքավարութիւն և շահը կը պահանջեն շուտ պատասխանել նամակաց:

Սակայն և այնպէս կան այնպիսի պարսպաններ, որոնց մէջ խոհեմութիւն է պատասխանը ուշացնել. օրինակի համար երբ կարգացած նամակէդ սաստիկ գայրացած ես: Աէրքի դէմ վէրք մը տալը քաղաքավարութեան դէմ մեծ մեղք մը գործել է: Ուստի գրիչը ձեռք աննելէ առաջ պէտք

է սպասել որ արիւնդ պաղի, վասն զի այն ատեն, եթէ քեզ գրողդ շատ խիստ լեզու մը գործածած չէ, քու գրչիդ մէկ նուրբ կատակարանութիւնը վիրաւորիչ պատասխանէ մ'աւելի կը ներգործէ: Եսկ եթէ իբօք յանցաւոր է, բնաւ չես պատասխաներ. որով լուծիւնը ոչ միայն քաղաքավարական պարտաւ մը կ'ըլլայ, այլ այս պարսաւը բոլոր գրելիքներէդ հազար անգամ աւելի դժբաւոր կ'ըլլայ:

Ասկէ դատ կրնայ ըլլալ որ նամակին միտքը լաւ հասկցած չ'ըլլա, այն ատեն յուր արամադրութեան մէջ պատասխանելովդ, դիմացինիդ առջեւ իրապէս պակասաւոր կը գտնուիս:

Խայթել նամակ ճշ պաղ կ'ստանայ ըսած է իմաստուն անձ մը: Այս խօսքը քեզի կանոն ըրէ, և ըստ այնմ վարուէ:

Տոմսակ մը կամ նամակ մը որ-
չափ ալ հապճէպով գրելու ստիպ-
ուած ըլլաւ, միշտ անգամ մը գր-
րածդ աչքէ անցուր. վասն զի դուն
ուրէք կը պատահի որ բառ մը կամ
կէտ մը մոռցուած չըլլայ, որով
կրնայ ըլլալ որ մէկ պարբերու-
թիւնդ չուզած կերպովդ հասկցուի
Նամակ մը պէտք է որ պարզ
յստակ և բնական կերպով գրուած
ըլլայ: Ընտանեկան, բարեկամա-
կան գրերը թղթի վրայ եղած մը-
տերմական խօսակցութիւններ են.
այնպէս՝ ինչպէս որ կ'ընենք կրա-
կին քով կամ շրջադայութեան
սէջ: Վերջապէս գրիչնիս աւելի
սեր սրտին մէջ թաթխելու ենք
քան թէ մտքին:

Ոչտու ամենայնիւ նամակ մը
պէտք է ունենայ համա-օրո-թիւն ,
պարշաճութիւն , յարակութիւն , և
մարտութիւնն :

Համա-օրո-թիւնն է կ'ղղուչանամը

ն երկարածիդ պարբերութիւն-
ներէն որոնք կարգացողին տան-
ջանքն են :

Պարշաճութիւնը ըսելով սա կի-
մանամք թէ նամակը նիւթին ,
դայն ընդունելիք անձին դրից յար-
մար ըլլալու է :

Յարակութեան մասին լաւ ուշադ-
րութիւն ընելու է որ մէկ խօսքը
կրկին իմաստ չպարունակէ :

Վերջապէս նամակը մտաւոր
պէտք է ըլլայ, այսինքն հինցած,
բժաւոր թղթի վրայ գրուած ըլ-
լալու չէ, ասկէ դաս՝ գիրն ալ
մաքուր ըլլալու է, ինչու որ ըը-
նաւ պէտք չէ մոռնալ թէ ինչ որ
է արտասանութիւնը ատենաբանի
մը ըերնին մէջ, նոյնն է գիրը նա-
մակի մը մէջ. այսինքն ինչպէս
որ արտասանութիւնը ունկնդրացդ
ականջները յոգնեցնելու չէ, նոյն-
պէս ալ գիրդ կարգացողին աչ-
քերը յոգնեցնելու չէ :

ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ ՏՄԼ

Երբ մէկը կանոնաւոր հացկերոյթ մը տալ կ'ուզէ, պէտք է որ ընկերութեան մէջ ընդունուած սովորութեանց համակերպի:

Այս մասին ամենէն կարեւոր բանը հրաւիրեալները դո՛ն ընեն է: Այն անձը որ իւր բարեկամները կ'ընդունի և անոնց պատրաստուած սեղանին անձնականապէս հոգ չտանիր, բարեկամներուն հնալու արժանի չէ:

Կերակուրներու և ըմպելիեաց ընտրութեան լաւ ուշադրութիւն պէտք է ընել. այսպիսի պարագայի մը մէջ ճշմարիտ քաղաքավարութիւնը կը պահանջէ որ ճաշը լաւ ըլլայ, ապա թէ ոչ հանդիսականք շատ իրաւունք կ'ունենան կարծելու թէ հանդիսին տէրը զիրենք հրաւիրած է իւր ար-

ծաթեղէնները ցոյց տալու համար: Եթէ սեղանը և սեղանատունը փոքր է, շատ մարդ մի հրաւիրեր: Վասն զի եթէ հրաւիրելոց հանդիստ ընել չիտաս, տեսակ մը տանջանքի ենթարկելու համար կանչած կ'ըլլաս զանոնք, քանի որ քու պարտաւորութիւնդ է այնպէս ընել որ անոնք ամէն կերպով դո՛ն ըլլան:

Երբ սպասաւորը կ'իմացնէ թէ սեղանը պատրաստ է, տան տիրուհին ինքն իւր ձեռքը կը նուիրէ աստիճանաւ ամենէն բարձր դրից մէջ գտնուող կամ տարիքով ամենէն մեծ անձին, խնդրելով անկէ որ զինքը սեղան տանի: Տան տէրը իւր թեւը կուտայ այն կնոջ, որուն ամենէն աւելի յարգանք կը պարտի. շատ անպատեհ բան կ'ըլլայ եթէ իւր թեւը մանկամարդ կնոջ մը տայ երբ տարւօք կրներ կը գտնուին կոչնականաց մէջ:

Առաջ տան տէրը կ'երթայ և վերջը տան տիրուհին :

Բայց ճաշէն ետեւ , ընդհակառակն , առաջ տան տիրուհին կ'ելլէ սեղանատունէն և վերջը տան տէրը :

Երբ ճաշը վերջանայ , տան տիրուհին ելնելով թեւ իւր աջ կողմը նստողին կուտայ . տան տէրը և միւս բաղմականք նոյնպէս կ'ընեն և սրահը կը մտնեն :

Սեղան նստելու ժամանակ հրաւիրուալք դժուար միջոց մ' ունին անցնելիք , այն է թէ չեն գիտեր ուր նստին . սակայն քիչ շատ ապրիլ գիտցող անձինք ասոր ալ ճամբան կը գտնեն թող տալով որ տիկնայք ազատօրէն առաջ անցնին , բայց այս վերջիններն ալ պէտք չէ որ սեղանը շրջապատեն այնպէս որ նստիլը դժուարանայ :

Ուշադրութեան արժանի կէտ մ' ալ կայ . մինչեւ որ տան տի-

րուհին չնստի , տիկնայք նստելու չեն , իսկ արք այն ատեն պէտք է նստին , երբ իրենց երկու քովի տիկնայք նստած են . և քաղաքավարութիւնը միշտ այսպիսի փոքրիկ բաներու մէջ կ'երեւի :

Օրինակի համար , ճաշի մը հրաւիրեալ անձի մը համար չափէն աւելի ուտելը կամ պէտք եղածին չափ չուտելը շատ անվայել բան է , վասն զի , առաջին պարագային մէջ , այնպէս կ'երեւի թէ այն անձը իւր տան մէջ պէտք եղածին չափ մտունդ չառնուր , իսկ երկրորդին մէջ , կրնայ կարծել տալ թէ եկած կերակուրներուն չհաւնիր : Ուստի եթէ 'ի բնէ մեծ ախորժակի տէր ես , մտունդ կրնաս քիչ մը բան ուտել : Բայց այլոց տանը մէջ պէտք է որ քիչ մը չափաւոր երեւիս : Եթէ ախորժակ չունիս , դացած տեղդ կրնաս կանխաւ ըսել թէ տկարութիւն

ունիս, և մի սպասեր որ այս յայտարարութիւնը սեղան նստած ատենդ ընես. բայց եթէ 'ի բնէ ախորժակի կատարեալ պակասութիւն ունիս, մերժէ ձաշի համար եղած ամեն հրաւէր և պատճառն ալ բացէ 'ի բաց լսէ. այն ատեն եթէ դարձեալ պնդեն և դու ալ զիջանիս, ոչ ոք կրնայ զքեզ մեղադրել:

Երբ տան տէրը կամ տիրուհին սեղանին կ'սպասաւորեն, քեզի դրկած բաներնուն վրայ բնաւ զիտողութիւն մի ընեք, և քեզ զըրկուած կերակուրն ուրիշին մի' հրամայներ, վասն զի այն ուրիշին քաղաքավարական բան մ'ընել ուղած ատենդ, տան տիրոջ նկատմամբ մեծ անքաղաքավարութիւն մ'ըրած կ'ըլլաս:

Ժամանակաւ միտը մատներով կ'ուտէին, բայց քանի որ այսօր պատառաքաղով կ'ուտեն, պէտք

է զայն ձախ ձեռքով բռնել եթէ միտը կտրուելու պէտք ունի, որպէս զի պատառաքաղը միշտ ալ ձեռքէդ ձախը տանելու 'չ'հարկադրուիս:

Ս Կ Չ Բ Ո Ւ Ն Բ

— 0 —

Երջանկութիւնը ու փափաքը միատեղ չեն կրնար ըլլալ:

— 0 —

Սմեն բանի մէջ պէտք է ընենք ինչ որ մենէ կախում ունի, այնուհետեւ պէտք է անյողդողդ և հանդարտ մնալ: Նաւ նստելու պարտաւորեալ եմ. ինչ ընելու եմ: Լաւ ընտրել նաւը, նաւապետը, նաւաստիները, եղանակը, օրը, հովը, անա ասոնք ամենքը

ինէ կախում ունին : Մէկ մ' ալ
 ծովուն վրայ մեծ փոթորիկ կ'ել-
 նէ : այդ իմ գործս չէ , նաւա-
 պետին գործն է : Նաւը ընկզմե-
 լու վրայ է , ինչ ընելու եմ : Ար-
 նեմ ինչ որ ինէ կախեալ է , չեմ
 պօռար կանչեր , չեմ շարչար-
 ուիր : Քիտեմ որ ինչ որ կը ծնի ,
 պիտի մեռնի , ընդհանուր օրէնքն
 է այս , ուրեմն պէտք է որ ես ալ
 մեռնիմ , յաւիտենականութիւն չեմ
 ես . մարդ մ' եմ , բոլորին մէկ
 մասը , ինչպէս որ մէկ ժամը օր-
 ուան մէկ մասն է : Ժամ մը կու-
 գայ և կ'անցնի . ես ալ կուգամ
 և կ'անցնիմ . անցնելու կերպը ան-
 տալեր բան է , կուղէ տենդէն ըլ-
 լայ , կուղէ ջուրէն , նոյն բանն է :

— 0 —

Թող մահը , աքսորը և ամեն
 սոսկալի երեւցող բաներ միշտ ա-
 չացդ ստընու ըլլան , մասնաւորա-

պէս մահը , այն ատենն ընաւ գը-
 ձուձ մտածումներ չես ունենար
 և փափաքներդ կը չափաւորին :

— 0 —

Եթէ առնես այնպիսի դեր մը
 որ քու կարողութենէդ վեր է ,
 ոչ միայն դէշ կը խաղաս գայն .
 այլ կը թողաս այն դերը զոր կըր-
 նայիր լաւ կատարել :

— 0 —

Աղքատութիւնը չէ որ զմարդ
 կը վշտացնէ , այլ փափաքը . նոյն-
 պէս ալ հարստութիւնը չէ որ եր-
 կիւղէ կ'ազատէ , այլ բանասիրու-
 թիւնը :

— 0 —

Տղայ մը ձեռքը նեղ բերնով ա-
 մանի մը մէջ կը մացնէ , որուն
 մէջ կաղին և թուղ կայ . բռննդ
 կրցածին չափ անոնցմէ ձեռքին
 մէջ կ'առնէ , բայց չկրնալով ձեռքն
 այնպէս լեցուն դուրս քաշել , կը

սկսի լալ : Տղան , կէտ լող , և յետ-
 քեր կրնաս որոքս հանել քատկած
 լէցուն : Գու այն տղան ես . շա-
 տին՝ կը փափաքիս և չես կրնար
 ձեռք բերել , քիչ բանի փափա-
 քէ , և կ'ունենաս :

— 0 —

Կը յուսաս թէ փափաքած բա-
 ներդ ձեռք անցնելուդ պէս եր-
 ջանիկ պիտի ըլլաս : Կը սխալիս .
 անգամ մը որ ստանաս դանոնք ,
 դարձեալ մի և նոյն անհանդու-
 թեան , մի և նոյն միշտերու , մի
 և նոյն դղուանաց , մի և նոյն վա-
 խերու , մի և նոյն փափաքներու
 մէջ պիտի իյնաս : Երջանկութիւնը
 ստանալու և վայելելու մէջ չկա-
 յանար , այլ չփափաքելու մէջ ,
 վասն զի ազատ ըլլալու մէջ է եր-
 ջանկութիւնը :

— 0 —

Այն որ մարդոց կը հպատակի ,
 նախապէս իրերու հպատակած է :

— 0 —

Վանէ փափաքներդ ու վա-
 խերդ , այլ եւս քեզի համար բըռ-
 նաւոր չպիտի ըլլայ :

— 0 —

Ամն բան երկու կողմ ունի
 բռնուելու . մէկ կողմով շատ դիւ-
 ըին կըլլայ զայն կրել , և միւսով
 խիստ դժուար : Արդ՝ եթէ եղ-
 բայրդ անիրաւութիւն ընէ քեզ ,
 զինքը քեզ անիրաւութիւն ըրած
 կողմէն մի բռներ , վասն զի այն
 տեղէն ոչ կրնաս բռնել և ոչ ալ
 կրել . այլ միւս կողմէն բռնէ ,
 այսինքն այն կողմէն որ քեզ եղ-
 բայր մը կը ներկայացնէ , մարդ
 մը որ քեզի հետ մեծցած է , և
 այսպէս զինքը լաւ կողմէն բռնե-
 լովդ , անտանելի չըլլար քեզ նա :

— 0 —

Գնահ թշնամալից խօսքեր բսէ
քարի մը , ինչ ըրած կըլլաս . բը-
տաւ չ'լսեր այն . նմանէ քարին ,
և քեզ ուղղեալ թշնամանքները
մի լսեր :

— 0 —

Եթէ մէ'ը գալով քեզ իմաց
տայ թէ այս ինչ անձը քու վրայ
գէշ խօսքեր ըրաւ , բնաւ մի յոգ-
նիր այն ըտեւածները ճերքելու ,
այլ պարզապէս պատասխանէ .
Այն մարդը որ ինձ համար այդ-
պիսի խօսքեր ըրաւ , անշուշտ չէր
գիտեր իմ ուրիշ պակասութիւն-
ներս , վասն զի եթէ գիտնար ,
ո՞րայն այս չափն ըսելով գո՞չ չէր
ըլլար :

— 0 —

Իմաստուն մարդը չարերէն՝
ընդունածէն աւելի չարիք կ'ըս-
պասէ միշտ : Այս ինչ անձը թըշ-
նամալից խօսքեր ըսաւ ինձ . չը-

նորակալ կ'ըլլամ որ դիս չճե-
ծեց , Զիս ճեծեց . շնորակալ կ'ըլ-
լամ որ դիս չ'վիրաւորեց , Զիս վի-
րաւորեց , շնորակալ կ'ըլլամ որ
դիս չ'սպաննեց :

ՇԵՊԿԱՏԵՏՈՍ

— 0 —

Ձկայ իշխանութիւն մը որ ծոյ-
լին գործունէութիւն , շոպլին խը-
նայութիւն , գինովին ժուժկալու-
թիւն կարենայ տալ , մի միայն
անհատն է որ (ինքնիրեն) կրնայ
ստանալ յօժարութեամբ և անձ-
նական մտքը զոնողութեամբ :

— 0 —

Աշխատութիւնը ամեն բանի
յաղթող է :

— 0 —

Կեանքը ոչ հաճոյք մը ոչ ալ
վիշտ մ'է , այլ ծանր գործ զոր
վրանիս առած եմք և պէտք է որ

պատուաւոր կերպով վարենք ու
կատարենք :

— 0 —

Իսկ քեզ օգնէ Աստուած ալ
քեզ պիտի օգնէ :

— 0 —

Անոնք որ շատ գործ ունին ը-
նելիք եթէ կամք ալ ունենան
ժամանակ չի պակտիր բնաւ :

— 0 —

Հարուստը ստակի միջոցաւ ու-
րիշները իրեն համար կրնայ աշ-
խատցնել բայց չի կրնար ուրիշ-
ները իրեն համար մտածել տալ
և իւրաքանչիւր մարդու ինքնի-
րէն տալիք դաստիարակութիւնը
ոչ մէկ շուկայի մը մէջ չի վա-
ճատուիր :

ԿԻՐՔԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Միտքն ու մարմինը իրարու
հետ այնքան սերտ յարաբերու-
թիւն ունին, որ ամեն կիրք ա-
ռողջութեան վրայ ազդեցութիւն
կը բանեցնէ և մեծամեծ վնասներ
կը հասցնէ անոր : Մէկդի թող-
լով զգայական կամ ցանկական
կիրքերը, բաւական կը համարինք
քանի մը խօսք ընել բարկութեան
վախի, տխրութեան և նախանձու
վրայ :

Բարկութիւնը մարդու միտքը
կը խռովէ, արեան շրջանին տա-
րաւայման արագութիւն մը կու-
տայ և գործարանաց սլաշտօննե-
րուն կատարումը կը խափանէ :
Եթէ բարկացողը զօրաւոր կազ-
մութեան տէր է, վտանգաւոր
տենդերէ կրնայ բռնուիլ. իսկ ե-

Թէ տկար ջիղեր ունեցող և վա-
տառող մէկն է, կրնայ յանկար-
ծաման ըլլալ : ուստի թէ՛ մեր ա-
ռողջութեան սիրոյն և թէ՛ խա-
ղազութեան սիրոյն համար բար-
կանալէ և բարկացնելէ զգուշա-
նալու ենք : — Ախր այնպիսի ըզ-
գացում մ' է, զոր շատ անգամ
չենք կրնար մեր սրտէն բոլորովին
վերցնել, բայց բանականութիւնը
միշտ կրնայ օգնութեան հասնիլ
և դմեզ հանգարտեցնել : Եթէ ու-
ղենք մտիկ ընել վեհանձնութեան
ձայնը, նա մեզ կ'ըսէ թէ աւելի
պէտք է ներենք քան թէ վրէժ-
խընդիր ըլլանք : Ասկէ դատ մեզմ
խօսքերով կրնանք մեր ատելու-
թիւնը գրգռող անձին երեսը վար
առնել, այն ատեն այս յանդիմա-
նութիւնը աւելի զօրութիւն կ'ու-
նենայ : Բարկութիւնը մեր միտքը
սակնուիրայ ընելով առաւելու-
թիւն կուտայ մեր պաշարին հա-

կառակորդին : — Կենաց համար
հանդարտութիւն և զուարթու-
թիւն պէտք է, բարկութիւնը այս
երկուքն ալ կը ջնջէ :

Վախ. Վախկոտ մարդը ճար-
տնուան արժանի չէ : Վախը ոչ
միայն կը նուաստացնէ զմարդ, այլ
անոր հաստատամտութիւնը, դա-
տողութիւնը, կարողութիւնը կը
խլէ կառնէ : Եթէ յանկարծական
ըլլայ, կրնայ ջղաձգութիւն և լուս-
նոտութիւն պատճառել . եթէ սո-
վորական ըլլայ, մարդու երջան-
կութիւնն ու հանդարտութիւնը
կը ջնջէ . հանգստութեան ժա-
մերը տանջանաց ժամերու կը փո-
խէ . մարմնոյն կազմական դրու-
թեանը մէջ մեծամեծ խանդա-
րումներ յառաջ կը բերէ, շնչա-
ռութիւնը կարգիլէ, մորթը կը
պաղեցնէ, բազկերակին դարկն
անկամտն կ'ընէ, արեան չըջանը
կը կեցնէ, մարսողութիւնը կ'ընդ-

հատէ, մկուռնքները կ'անդամա-
լուծէ, սառսուռներ կը պատճա-
ռէ. վերջապէս վախը ծածուկ և
մահացողիչ թոյնի մը բոլոր յատ-
կութիւններն ունի:

Գատաղ հասակէ պէտք է բու-
ժել վախկտութեան ախտը, և
այս ալ դիւրին բան է: Տղան
մութ տեղերն ստանձին կենալու
վարժեցնուր. ստով սոսկման ամե-
նէն զօրաւոր պատճառներէն մէկը
ջնջած կ'ըլլաս: Միայն երկու բան
կայ որմէ տղան պէտք է վախ-
նալու վարժուի. այն է շարու-
թիւն ընելէ և ծնողքը դժգոհացը-
նելէ:

Ի բնէ վախկտ մարդ մը կրնայ
մինչեւ ատրճան մը ուղղուիլ բա-
նտորութեան ուժով, պատահա-
բաց դէմ, զգոյշ գտնուելով, և
կամ փտանդին հետ ընդելանարժի
Գլխաւորապէս երկու տեսակ վախ
կայ որ ուրիշ վախերէ աւելի ա-

ղետալի են. մէկն թշուառութեան
վախն է. միւսը մահուան: Առա-
ջինին դէմ կ'ենինէ յոյսը և մասամբ
իւրիք կը ջնջի դայն. վասն զի յոյսը
մարդուս բարոյական զօրութիւնը
կուելցնէ և կենաց միշտերը կ'ա-
մօքէ: Սակայն երկրորդը ուժով
ըլլալով դիւրութեամբ չի ջնջուիր:
Ոմանց համար կրօնական զօրաւոր
զգացումները կարող են այս վախը
փարատելու. բայց այլոց համար
կենաց սէրն այնքան սաստիկ է
որ բան մը չկրնար այսպիսեաց
վախը պակսեցնել. այս կարգի
անձինք իրենց կենաց վախճանը
ան ու գողով կը յիշեն: Ստոնց
համար դարձանը դժուար է. խեղ-
ճերը մահուան դատապարտուած
մարդոց պէս ամէն վայրկեան կը
կարծեն թէ դահիճը կուդայ: Այս
մարդիկը պէտք է իրենց զարու-
րելի թշնամոյն հետ ըստանեցը-
նել մինչեւ որ կարող ըլլան հան-

դարտ և անտարբեր աչօք անոր
երեսը նայիլ : Ուտաի այօպիսիք
պէտք է որ զինուորականներու ,
ծովայիններու , և սասնց նման
մանր մօտէն տեսնելով զայն ար-
համարող մարդոց ընկերութեան
մէջ մտնեն : Համոզուած ըլլալու
են որ մեռնիլը բան մը չէ , թէ
կենսական զօրութիւննիս ո՛րչափ
պակսին , այնչափ ալ մեր զգա-
յութիւնը կը պակսի : Ահա այս-
պիսի միջոցներով մարդ կարող
կըլլայ ազատիլ մահուան երկիւղէն :

Ուրիշ մարդէ մը վախնայլը ինք-
զինք միտնգամայն արձամարհելի
և խղճայի լնել է : Ստուգիւ նե-
րելի է դարձուրելի հակառակորդէ
մը վախնալ , ասոր ըսելիք չու-
նինք , բայց իւր նմաններէն բա-
րոյապէս վախնալ , ասի այնքան
գձուձ բան մ' է սր վրան խօսիլ
անգամ չ'արժեր : Այս ախտին
դարմանը մարդ իւր անձին մէջ կը

դտնէ : Չանք ըրէ ինքզինքդ ակ-
նածելի լնելու . և իսկոյն պիտի
տեսնես որ դու ինչ իրաւամբ ու-
րիշները բանի տեղ դրած ես նէ ,
անոնք այնոյն իրաւամբ քեզ բա-
նի մը տեղ պիտի դնեն : Աերջա-
պէս այս ալ լսենք որ վախին գր-
խաւոր պատճառը չարիքը չափէն
աւելի մեծցնելն է :

Տիրութիւնը կամ վշտը միւս ա-
մեն կիրքերն աւելի կը վնասէ
մեր առողջութեան և բոլորովին
կը խանգարէ զայն փորելով անոր
հիմը : Եթէ չախաղանց ըլլայ , ան-
դարմանելի կ'ըլլայ և վերջապէս
մահ կը պատճառէ : Ետտ մարդիկ
ինքզինքնին խմելիքի տալով տըխ-
րութիւննին փարատել կուզեն ,
բայց այս միջոցն ալ մի և նոյն ա-
ղետայի հետեւանքը կ'ունենայ :

Այս թշնամին վանող միակ
դարմաններն են աշխատութիւնը
կամ ուսումը , զանազան կրթու-

թիւններ, զշօսանք և մեր բոլոր
 դօրութեան գործադրութիւն: Չը
 մտնանք նաև ըսել թէ մեր արխ-
 բութեան կամ վշտին պատճառը
 է թէ մեր գլխայնութիւնը այլ մե-
 ղապարտ տկարութիւնն է:

Նախանշը սիրոյ ծնունդ եղող
 խիստ կնճռոտ կիրք մ' է որ մար-
 դուս սիրտը առելութեան զգա-
 ցումներով կը լեցնէ, անոր հան-
 դարաութիւնը բոլորովին կը վըր-
 դովէ և մարմնոյն առողջութիւնը
 ստուարի կերպով կը խանգարէ:

Արնայ պատահիլ որ մէկը իւր
 կնոջը վրայ անհաւատարմութիւն
 մը տեսնելով բարկանայ, այս բար-
 կութիւնը ներելի է, բայց նա-
 խանձոտին վիրաւորուելուն պատ-
 ճառը կնոջ կողմանէ ուրիշ մար-
 դու մը նախապատուութիւն արք-
 ուիլն է: Արգարեւ եթէ նախան-
 ձոտը գիտնար որ այն ուրիշը իրմէ
 սօրիին կարգի մարդ մ' է, այն

ատեն կնոջը ճաշակին պակասու-
 թիւնը պիտի ամբաստանէր մի-
 այն, և ուրախ պիտի ըլլար որ
 իւր աչքին այսչափ գձուձ երեւ-
 ցող արարած մը այլ եւս չսիրեր
 զինքը: Նախանձու թոյնը հեռա-
 ցընելու համար բաւական է որ
 մարդ հաստատուն բնաւորութեան
 տէր ըլլայ և ինքզինքը յարգէ:

Յոսակարգութիւնը տխրութեան
 ծայրագոյն աստիճանն է. նա ե-
 դունագործութեանց ամենէն մե-
 ծին կը մղէ զմարդ: Բժշկութեան
 արուեստը և կրօնքը մէկ հատիկ
 դեղ մը կուտան անոր. յոյս, ա-
 ոանց ասոր կորսուած է նա:

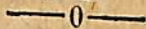
ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ Բ

Հայազայել պարտախան

Երբ որ Պարսից Տուղրիլ թագաւորը Հայաստան արշաւեց, մեր Հայ նախարարներէն ոմանք Կարուց Գագիկ թագաւորին հետ միաբանեցան և անոր դէմ ելան : Ասոնց մէջ էր նաեւ Վանանդացի Թաթուլ քաջ իշխանը, որ նախարարաց շատերուն իյնալէն յետոյ գերի բռնուեցաւ և Տուղրիլին տարուեցաւ : Պատերազմին մէջ Թաթուլ զարկեր չարաչար վիրաւորեր էր Արսուրան Պարսիկ իշխանին որդին, որ Տուղրիլին սիրելին էր . Ըսաւ անոր Տուղրիլ . « Եթէ պատանին առողջանայ ըզքեզ կ'ազատեմ, իսկ եթէ մեռնի՝ զքեզ անոր զոհ կ'ընեմ : — Եթէ հարուածն իմն է՝ չապրիր » պա-

տախտանեց աներկիւղ Վանանդացին : Շատ չանցաւ՝ պատանին մեռաւ . Տուղրիլ փոխանակ այնպիսի քաջ մը քովը պահելու՝ վայրենամիտ խօստուժը վրան կատարեց, զինքը մեռցնել տուաւ և աջ թևը կտրեց Արսուրանին դրկեց ըսելով « Որդիդ վատ բազկէ մեռած չէ : »

Քաջ պարտախան

Կազ Սպարտացի մը պատերազմի կ'երթար . ամէնքն սկսան ըսել թէ այն ձախող վիճակին մէջ երթայ ինչ պիտի ընէ : Քաջ Սպարտացին կը դառնայ անոնց « Իմ միտքս փախչիլ չէ, կ'ըսէ, այլ կենալ պատերազմի է » :

Ճարտար յանդիմանալիքն

Դիմոսթենէս, արեգերահռչակ Աթենացի ատենաբանն, որ մը

հրապարակախօս եղած ժամանակն
երբ տեսաւ որ ժողովուրդը մտիկ
չ'ըներ, սկսաւ յանկարծ այս պատ-
մութիւնը պատմել . « Ամառուան
տաքուն երիտասարդին մէկը էշ
մը կը վարձէ Աթէնքէն Մեդարա
երթալու : Կէս օր որ կ'ըլլայ, ե-
րիտասարդը արեւուն հրատապ
տաքութենէն ինքզինքը պաշտ-
պանելու համար իշուն տակը կը
մտնէ, բայց իշապանը չ'իտար, կ'
սկսի հետը կռուիլ ըսելով որ ես
քեզի էշս վարձու տուի, շուքը
չտուի . իսկ երիտասարդը կը պըն-
դէր թէ էշը վարձելով նաև շուքը
վարձեցի : » Այս չափը պատմեց
Դեմոսթենէս և բեմէն վար իջաւ .
բայց ժողովուրդը բռնեց զինքը
և մեծ փութով ու հետաքրքրու-
թեամբ կը հարցունէր թէ վէճն
ինչպէս վերջացաւ : Յայնժամ վսե-
մախօս ատենաբանը բարձրացու-
նելով իւր անաւոր ձայնն որ Մա-

կեդոնիոյ թագաւորը կը սարսա-
փեցունէր, գոչեց . « Ո՛վ աստ-
ուածք, ինամակալք Աթենայ,
տեսէք ձեր ժողովուրդն որպիսի
փութով ու փափաքով կ'ուղէ լսել
սնտաի ու տղայական պատմու-
թիւններն և որպիսի եպերեկի ան-
տարբերութեամբ կ'ընդունի մեր
հայրենեաց համար տրուած ամե-
նակարեւոր խորհուրդները :

— 0 —

Միշտաբն դեղը փորձակ Բանալա

Օր մը հարուստ Աթենացի մը
Սոկրատի հետ խօսակցելով ըսաւ
որ ամենեւին փոքրիկ չունի,
և կերածէն ընաւ համ չ'առնուր :
« Հիւանդութեանդ անվրիպելիդ եղ
մը զիտեմ ես, ըսաւ անոր Սոկ-
րատ : Քիչ կեր : Կը տեսնես որ
կերակուրներն քեզի աւելի փոք-
րիկ կուգան, ծախքդ կը քիչնան
և աւելի առողջ կ'ըլլաս : »

ԿՐԹԹԵՑԵԱԼ ՄԱՀ

ՇԱՐԺՈՒՄԸ կենաց սկզբունքն
և անոր նշանն է :

Շարժման ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆԸ կամ
ԾԱՆՐՈՒԹԻՒՆԸ հիւանդութիւն կը
պատճառէ և անոր նշանն է :

Շարժման ԸՆԴՀԱՏՈՒՄԸ թըմ-
բութիւն է, անզգայութիւն է :

Շարժումը ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԴԱԴ-
ՐԱԾ ԱՏԵՆ մահ կը նշանակէ :

Ուտի, ամեն անգամ որ շար-
ժումն ընդհատած է, մահը կար-
ծեցեալ է, և Բոյարձակուպէս ան-
հար չէ շարժումը գերատին հաս-
տատել :

Մահուան երեւոյթներն յան-
կարծ կամ հիւանդութեամբ մը
կրնան յայտնուիլ :

Երբ յանկարծ տեղի կ'ունենան,
միշտ տրամադիր են կատկածելի

կարծելու . թալուկի մը հետե-
ւանքը կը նկատեն այն երեւոյթը,
և կը ջանան այն վիճակին մէջ ին-
կողին խելքը գլուխը բերել : Բայց
և այնպէս, շատ քիչ անգամ կը
պատահի որ ինչ ինչ պարագանե-
րու մէջ հարկ եղածին չափ խը-
նամք տանին :

Սակայն, եթէ այն մահուան
երեւոյթները հիւանդութեան մը
միջոցին տեղի ունենան, շատ քիչ
անգամ կը պատահի որ այն երե-
ւոյթները ճշմարիտ չկարծեն :

Շնչառութիւնը դադրելուն կամ
դադրելու նման երեւելուն պէս,
բազկի զարկը, սրտի բախիւնը
չզգացուելուն պէս, աչքն ան-
թարթ և լուսոյ անզգայ ըլլալուն
պէս, վերջապէս անշարժ անդամ-
ները քիչ շատ ձգտում մը ցոյց
տալուն պէս, հիւանդը մեռած է
կ'ըսեն, և ալ մէկուն մտքէն չանց-
նիր անոր խնամք տանիլ :

Սովորաբար շատ քիչ զգուշու-
թիւններ ձեռք կ'առնուին գիտ-
նալու համար թէ այն կարծեցեալ
մանը միմիայն թմրութիւն մը չըլ-
լայ . շատ անբաւական միջոցներ
կը գործածեն ստուգելու համար
թէ այն անձը իրօք ապրելէ դադ-
րան է , և բոլորովին անհնար է
անոր խելքը գլուխը բերել :

Իժբաղդաբար այս բարբարոս
անհողութեան զոհ գացող շատեր
կրնանք համրել . բայց տակաւին
արդեօք սրչափ մեր չգիտցածները
կան այս գաղափարը
սոսկալի է , և մէկ դէպք մը բա-
ւական է հաստատելու թէ ան-
հիմն չէ այն , և պէտք է մարդ-
կութիւնը պարտաւորութիւն դնէ
որպէս զի մանր աներկբայ կերպով
հաստատելու համար ամեն միջոց-
ներ 'ի գործ դրուին : Կարելի՞ է
առանց սոսկալու երեւակայել ըն-
տանեաց հօր մը զարհուրելի վի-

ճակը , երբ նա սթափելով ինք-
զինք գազաղի մը մէջ փակուած
կը տեսնէ ուրկէ դուրս ելնել ան-
կարելի է իրեն :

Սհաւասիկ մէկ քանի դէպքեր
որոնք այլ և այլ ժամանակներու
մէջ պատահած են :

Հօրնիթէյն սեպուէր անդգայ
կիիյնայ , զինքը մեռած կը կար-
ծեն , թաղման հանդէսը կը կա-
տարեն և իւր ընտանեաց յատկա-
ցեալ ստորերկրեայ շիրիմի մը մէջ
իւր գազաղը (անոսկ) կը դնեն :

Խեղճին անդգայութիւնը կը
դադրի , խելքը գլուխը կուգայ ,
և կը յաջողի իւր գազաղին կա-
փարիչը վեր վերցնելու . բայց ստո-
րերկրեայ նկուզէն դուրս ելնելու
անկարելիութիւնը տեսնելով կը
յուսահատի , կը մոլեգնի և գլուխը
իւր շիրիմին պատերուն դէմ ջախ-
ջախելով իւր տանջանաց վախճան
կուտայ :

Թաղման հանդէսէն երկու օր վերջը, գործաւորք նկուղին մէջ կը մտնեն և դրանք մօտ կը դրանեն խեղճ սեպուհին արիւնաթաթաւ մարմինը :

— 0 —

Պոնէ տը լա Ռիչառտիէն տասն և եօթը տարեկան հասակին մէջ կատարեալ անդգայութեան մէջ կ'իյնայ . զինքը մեռեալ կարծելով կը պատնեն և յարգի վրայ կը դնեն :

Տիւվինեօ կը հասնի այն պահուն երբ իւր բարեկամին յուղարկաւորութեան պատրաստութիւնը կ'ընէին : Տիւվինեօ՝ երեւոյթներուն հակառակ՝ չուզէր հաւատալ անոր մահուան, պատանքէն հանել կուտայ դայն և անկողնոյ մը վրայ դնել կուտայ . սակայն զինքը կենդանացնելու համար գործածուած բոլոր միջոցները չեն յաջո-

ղիր, և մեռեալ կարծուածը նորէն կը պատնուի : Տիւվինեօ որ իւր բարեկամին մարմնոյն քովէն չուզէր հեռանալ, շատ չանցած կը նշմարէ որ պատանքին այն մասը որ դիակին բերնին դպած է, թրջած է : Այս պարագայէն յոյս առնելով, դարձեալ մարմինը անկողնի մը վրայ դնել կուտայ, ջանքերը կը կրկնապատկէ դայն կենդանացնելու համար, և վերջապէս կը տեսնէ որ իւր խնամքները յաջողութեամբ կը պսակուին : Իւր բարեկամն 'ի կեանս կը վերադառնայ և այնուհետեւ վսթսուն և ինը տարի կապրի : Պոնէ տը լա Ռիչառտիէն՝ Յոնթընէ-լը-Քոնթի (Գաղղիա) մէջ կը մեռնի 1771 Յուլիս 19 ին, 86 տարեկան : Երանի այն մարդուն՝ որ այսպիսի վայրկենի մէջ, Տիւվինեօյի պէս ջանադիր և անձնուէր բարեկամ մը կ'ունենայ իւր քով :

Սպանիացի կին մը շնչասպառ
ըլլալով, մեռած դատուեցաւ .
հռչակաւոր անդամադնին մը կան-
չեցին որ կնոջ մարմինը բանալով
դննութիւն ընէ . դանակն առա-
ջին անդամ դարնելուն կինը իւր
դրացողութիւնը վերստին կ'ստա-
նայ և ճիշ կ'արձակէ :

Մնդամադնինը կ'ստիպուի փախ-
չիլ իւր կեանքն ազատելու համար :

Այս իրողութիւնը կ'ապացու-
ցանէ որ վարպետ մ'ալ կրնայ ե-
րեւոյթներէն խաբուիլ : Մրդարե-
այս երեւոյթներն այնչափ սպա-
րիչ են, որ ոչ մարդկութիւն և
ոչ ալ զգացում ունենալու է պըն-
դելու համար թէ մահուան ստոյգ
նշաններ կան : Մէկ նշան միայն
կայ, այն է նեխութիւնը . ուրիշ
բոլոր նշանները տարակուսելի են
և աղետալի սխալներու մէջ կը
ձգեն :

Վաճառական մը իւր սպասա-
ւորին հետ Փարիզ կ'երթայ . իւր
գործերուն պատճառաւ կը պար-
տաւորի սպասաւորը Փարիզէն
քանի մը փարսախ հետու տեղ մը
դրկել : Սպասաւորին բացակայ ե-
ղած ատեն, կը մարի, կ'իյնայ ան-
զգայ . զինքը մեռած կարծելով կը
տանին կը թաղեն :

Յուդարկաւորութենէն երկու
օր ետքը սպասաւորը կուգայ .
Գէպըը իմանալով, Պ. Բինէլ երէ-
ցին տունը կը վազէ և անոր կ'սէ
թէ իւր տէքը խորունկ մարելիք-
ներու ենթակայ է, և անկէ օր-
տօնութիւն կը խնդրէ գերեզմա-
նէն հանելու : Երէցը զայն ոստի-
կանութեան տեղակալին կը զրկէ,
որն որ խնդրած հրամանը կուտայ :

Նոյն թաղին մէկ քանի պաշ-
տօնական անձինք գերեզմանին
բացման ներկայ կը գտնուին :
Մարդը փոսէն ողջ կը հանուի ,

բայց քիչ մը ետքը կը մեռնի առատ արիւն փոխելով :

Թերեւս դարձեալ կարելի ըլլար այս խեղճ մարդը մեռնելէ ազատել եթէ զինքը գերեզմանէն հանելու հրամանն ստանալու համար ամբողջ օր մը չզոհուէր :

Այսպիսի հարիւրաւոր դէպքեր կրնայինք մէջ բերել եթէ գործոյս անձկութիւնն արգելք չըլլար, և որոնք զօրաւոր կերպով կը հաստատեն թէ անհամար մարդիկ թաղուելէ ետեւ մեռած են : Մահու և կենաց խնդիր մ'է այս, և այս մասին որչափ ուշադրութիւն ըլլայ քիչ է :

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԴԱՍ

ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

Ամենակարողն Աստուած այնպիսի զօրութիւն մը տուած է երկրիս, որ մեր ապրելուն և վայելելուն համար պէտք եղող շատ մը բաներ յառաջ կը բերէ . բայց այս բաները առատ չեն գտնուիր և կամ գործածելու յարմար վիճակի մէջ չեն ըլլար, թէ որ մարդս աշխատութիւն չտայ : Յորենը ցանել և հնձել պէտք է . մեծադնները գետնէն հանել և գործիք շինել պէտք է . քթանը, բուրդը և բամբակը մանել և հիւսել պէտք է : Ասոնցմով և ասոնց նման գործողութիւններով յառաջ կուգայ մասնաւոր անձանց և ազգաց հարստութիւնը : Ուստի, մարդ մը որպէս զի կարենայ իւր փա-

փաքած ուտելիքն կամ հագնելիքն կամ ուրիշ որ եւ է բան մը վայելելու իրաւունք ունենալ, պէտք է որ մարդկային ընկերութեան մէջ աշխատութեան մասնակից ըլլայ քանի որ մարմնով կամ մաքրով այնպիսի տկարութիւն մը չունի որ աշխատելու անյարմար դրանուի, եւ կամ քանի որ արդէն իւր կամ ուրիշին վաստակելովն այնչափ հարստութիւն չունի որ ալ աւելիի չկարօտի:

Երբ ժողովուրդ մը չաշխատիր այլ պտուղներով կամ վայրի կենդանիներով կ'ապրի, վայրենի կը կոչուի: Այսպէս են Ամերիկացի Հնդիկները, Կապրացիներն եւ Աւստրալիոյ բնիկ ժողովուրդը: Ապրելու եղանակին շատ թըշուառ է. շնորհքով ուտելիք կամ հագնելիք չունին. եւ ուտեստի նուազութեան դիմադրելու համար մթերք չունենալով շատ անգամ

անօթութենէ կը մեռնին շատերը: Վայրենի երկրի մը մէջ մէկ քանակուսի մզոն տեղի վրայ մէկ հոգիէ աւելի հագիւ թէ կ'ապրի:

Երբ ժողովուրդ մը աշխատասէր է, շատ աւելի լաւ փիճակի մէջ կ'ապրի: Եւ որովհետեւ աշխատասէր ժողովուրդը տուար եւ ոչխար կը պահէ եւ կը անուցանէ, ցորեն կը ցանէ եւ կը հնձէ, իրեն համար բնակարան կը շինէ, եւ օտար երկիրներու բերքերը նաւերով իւր երկիրը կը բերէ, ուտի եւ այնպիսի հաճոյքներ կը վայելէ որոց համն անգամ չառներ վայրենին: Ընդհանրապէս, ժողովուրդ մը ճիշդ իր աշխատութեանը համեմատութեամբ բարեկեցիկ կը լայ կամ ոչ: Գերմանացիք, Սուիսք, Գաղղիացիք, Հոլանտացիք, եւ Անգղիացիք ամեն ազգէ աւելի աշխատասէր են, սւտի եւ փի-

ճակնին՝ ընդհանուր առմամբ ամենէն լաւ է : Այս աղագաց երկիրներուն մէջ մէկ քառակուսի մոզն տեղին՝ հարիւրէն մինչեւ երեք հարիւր հոգի կ'իյնայ : Ահա ասիէ կ'երեւի թէ այն երկրին մէջ ուր աշխատասիրութիւնը շատ է, մարդիկ աւելի բազմաթիւ եւ աւելի երջանիկ կ'ըլլան, քան թէ այն երկրին մէջ ուր աշխատութիւն չկայ :

Անհատներու համար ալ մի եւ նոյն բանն է : Այն անձը որ շաշխատիր կամ իւր ընկերներուն կերպով մի ծառայութիւն չընէր, կարօտութեան մէջ կ'իյնայ : Բայց այն որ կ'աշխատի, շատ կամ քիչ աղէկ ապրելու միջոց կը գտնէ : Մարդիկ՝ ընդհանրապէս իրենց անխոնջ եւ համեստ ըլլալուն կամ չըլլալուն համեմատ իրենց զբաղմանցը մէջ յառաջ կ'երթան : Աստուած ամեն բարի բաներն աշ-

խատութեամբ միայն ձեռք անդրնել սահմանած է : Եւ այս անոր համար որ աշխատութիւնը օգտակար եւ հաճելի ըլլայ մարդու : Չենք կրնար առողջ, երջանիկ ըլլալ՝ բայց եթէ մեր միտքը եւ ձեռքը բանի մը զբաղեցնելով : Բայց պէտք չէ չափազանց ծանր կերպով կամ չարաչար աշխատիլ, վասն զի այն ատեն մեր մարմնոյն օյժը կ'սպառի եւ այն խիստ հիւանդութեանց կ'ենթարկուինք՝ որք ծուլութեան հետեւանքէն աւելի պէշ են : Կիրակի օրերն ՚ի բաց առեալ, օրը սամս ժամ շարունակ աշխատիլը մարդու աստղութեանը յարմար չափն համարուած է ընդհանրապէս :

Խաղողը երկար ժամանակ պահելու
կերպ

Խաղողը երկար ժամանակ պահելու համար, մաքրէ՛ որկոյզները վիրաւորուած և փտտած հատերէ, և վերջը շարէ՛ հողէ ամանի մը մէջ առանց իրարու դպչելու, ու պարապ տեղերը լից կորեկով (սոսն) կամ մարած ու մաղած կիրով (+խրէ՛), և վերջը վրան կարգ մը նորէն շարէ ու ծածկէ, և այսպէս հետըզհետէ, և կափարջով լաւ մը գոցէ ամանը: Այս կերպով կրնայ թարմ պահուիլ խաղողը մինչեւ տարի մը: Սոյն կերպով կրնան պահուիլ տանձ, խնձոր և ուրիշ պտուղներ. իսկ սալորը կրնայ պահուիլ նաեւ ալիւրի մէջ:

— 0 —

Խնձոր ու սոսնջ պահելու ուրիշ
կերպ

Խնձորն ու տանձը պահելու ուրիշ կերպ մ' ալ կայ դիւրին և

պարզ: Հասունցած խնձորն ու տանձը ծառէն զգուշութեամբ քաղելէն ետեւ այնպէս որ իրարու ջրուելով չը վիրաւորին, ու մէջի աղէկները զատելէն ետեւ դիր երեք չորս օր սենեկի մը մէջ ու վրան ծածկէ յարդով (սոսն). ետքը մէկիկ մէկիկ սրբելով վաթթէ ծծուն բարակ թղթով և դիր սնտուկի մը մէջ կարգ կարգ և լից չոր աւաղով:

— 0 —

Հաւիլն պահելու կերպ

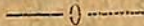
Կրնաս հազարաւոր հաւկիթ առանց հոտելու պահել, ղներով մարտի ամսոյն հաւկիթները տակառի մը մէջ, և վրան լեցունելով կրաջուր կամ սաստիկ աղի ջուր, մինչեւ որ ջրով ծածկուի: Այսպէս կրնաս ամբողջ տարին պահել ու հարկաւոր եղած ժամանակ գործածել:

Չ ՈՒՆԻՐՁ ԵՒ Ի Ք

Նամակագրական տխմարաւթիւն մը

Այնպիսի տխմարութիւններ կան, զոր հանճարեղ անձ մը ըստակով պիտի դնէր: Այս վաճառքէն ծախու ունեցող մարդ մը խոր գիւղին մէջ հոյակապ մատուռ մը շինել տուաւ և իւր երկու որդւոց հետեւեալը գրեց. « Ահրջապէս, սիրելի տղաքս, մեր մատուռին շինութիւնն աւարտեցաւ, և յոյս ունիմ որ, ամենքս ալ անոր մէջ պիտի թաղուինք եթէ Աստուած մեզի կեանք տայ: »

Երբո՞ւմ ընող մարդը

երկու անձինք, որոց մէկը եկեղեցական էր, որ մը սրճարանի մէջ կը խօսակցէին: Խօսակցու-

թիւննին ուսման օգուտներուն վերայ էր: Հարիւրապետ մը դիպուածով սսոնց մօտ նստած էր. այս մարդը գիտութեանց վրայ անոնց ըրած գովեստները լսելէն ձանձրացած, ոտք ելաւ և տաքութեամբ ըսաւ անոնց. Աստուած կենդանի, ի՞նչ կուզէք, ըսէք, թող ես շան ստտակ ելլեմ, եթէ պատերազմը աղնուականի մը արժանի դպրոցը չէ: Եթէ կը կարծէ՞ք թէ Մալպօրուկ յունարէնով և լատիներէնով այնքան ճակատամարտներ շահեցաւ: Ի՞նչ է աշակերտ մը երբ դպրոցէն դուրս կ'ելլէ. եթէ յիմար մի չէ, աշխարհք թող երեսս թքնէ: Ծշմարիտ Աստուած, շատ ուրախ պիտի ըլլայի, եթէ ձեր աշակերտներէն մէկը բանակին մէջ տեսնէի իւր գոյական անուններովը, բայերովը, դերանուններովը և փլիստիայութեամբը. ատոր դէմքը

տեսնելու բան էր պաշարման մը
 ճակատամարտի մը մէջ, եւ . . . Վը-
 կայ Աստուած . . . : Բայց ըսէք,
 կաղաչեմ, ըսաւ եկեղեցականը
 ծանրութեամբ, կը յուսա՞ք որ
 ձեր այդ երդումներով երկինքը
 յարձակմամբ առնուք :

— 0 —

Ահա՛ն է Տէր հաշիւը

Ազահ մարդուն մէկը որ օր մը
 ակամայ հացկերոյթ մը կուտար,
 իւր խոհարարին հետեւեալ հաշիւը
 կ'ընէր :

Սեղանը վեց հոգի պիտի նստինք :

Երբ հինգ հոգւոյ համար ուտե-
 լիք կայ, վեց հոգւոյ համար ալ
 բաւական կայ, այնպէս չէ՞ :

Երբ չորս հոգւոյ համար կայ,
 հինգ հոգւոյ համար ալ բաւական
 կայ :

Երբ երեք հոգւոյ համար կայ,

չորս հոգւոյ համար ալ բաւական
 կայ :

Երբ երկու հոգւոյ համար կայ,
 երեք հոգւոյ համար ալ բաւական
 կայ :

Երբ մէկ հոգւոյ համար կայ,
 երկու հոգւոյ համար ալ բաւա-
 կան կայ . . . :

Ճշմարիտ է, պատասխանեց խո-
 հարարը, նաեւ ամէն օր հոս կը
 տեսնեմ որ երբ բնաւ ուտելիք
 չկայ, մէկ հոգւոյ համար բաւա-
 կան կայ, կ'ըսէք :

— 0 —

Գինեմոլ մը սեղան նստած էր .
 աղանդերի (չէրէզ) ատեն խաղող
 հրամցուցին իրեն . « Շնորհակալ
 եմ, ըսաւ, մերժելով, ես գինիս
 հոգի ձեւով գործածելու օովորու-
 թիւն՝ չունիմ : »

— 0 —

Բռնեը շարանող Տարր Տը

Մարդուն մէկը բժշկի մը կ'երթայ :

— Տօքթօն , կ'ըսէ , ձենէ դեղ մը կը խնդրեմ որ դիս քնացունէ , ախիս մ' եղաւ որ աչքերս գոցած չեմ :

Բժիշկը դեղ մը կը գրէ մարդուն որ կը պարտաւորի սակաւիկ մի ախիոն առնուլ :

Հետեւեալ օրը հիւանդը նորէն կուգայ :

— Տօքթօն , կ'ըսէ , ախիոնը չը յաջողեցաւ , ուրիշ բան մը տուէք : Բժիշկը քլօսոֆոն մը կը գրէ :

Այն ալ չյաջողիր : Եթեր , մեկոն , ասոնցմէ ալ օգուտ չտեսներ :

Մարդը միշտ կուգայ , կը տըրտընջայ թէ բնաւ չկրնար քնանալ : Վերջապէս բժիշկը ճարահատեալ ըսաւ .

— Ճշմարիտ կ'ըսեմ , բարեկամս , որ ալ ուրիշ բան չունիմ քեզի տալու , որչափ թմբեցուցիչ դեղեր որ կան , տուի :

— Սոսկալի բանն :
— Բայց ի՞նչ ունիք որ չէք կրնար քնանալ :

— Չըսի՞ ձեզ որ միուկ (թանթա պիթի) ունինք :

— 0 —

Հետախոյզ ճամբորդութեան ընող

Ստիպողական գործ մ' ունեցող ճամբորդ մը Շառլոտուայի մէջ երկաթուղւոյն կայարանը կ'երթայ , այն միջոցին կառքերն ալ նոր ճամբայ կըլը էին :

— Բարեւ ձեզ ամենեցուն , կ'ըսէ ներս մտնելով . հոքուինի շողեկառքին չհասայ , հիմա կուգեմ որ հեռագրով երթամ : Ի՞նչ պիտի վճարեմ :

Պաշտօնեայք հաղիւ կրցան քըր-

քիջնին բռնել, մէջերնուն մէկը պատասխանեց .

— Սա թիկնաթոռին վրայ նըստէք, պարոն . հինգ վայրկեանէն հեռագիրը ճամբայ պիտի ելնէ .

— Ճամբան որչափ պիտի մնամ

— Երեք վայրկեան :

— Օ՛րս, շողեկառքէն առաջ պիտի հասնիմ : Բայց ի՞նչ պիտի վճարեմ :

— Երբ էռքըլին հասնիք, հոն կը վճարէք :

Եւ իսկոյն բոլոր գրասենեակներուն մէջ զանդակներու հնչիւն մը կը լսուի : Մեկնելու նշանն է այս, ըսաւ մէկը ճամբորդին . տեղերնիդ նստէ՛ք : Մարդը ելաւ, և զինքը դարանի (արշաղ) մը քով տարին, որուն փեղկը բաց էր

Ներս մտէք, ըսին իրեն, հեռագրին կառքն է այս . բայց աչքերնիդ աղէկ գոցեցէք, վասն զի եթէ բանաք, արագութենէն զը-

լուխնիդ կը դառնայ և կ'իյնաք :

Մարդը ծռելով դարանին մէջը մտաւ, կծկտեցաւ, աչքերը չբանալու պատուէրը դարձեալ լսեց, յետոյ ողջունելով ըսաւ .

— Աղէկն այն է որ ճամբորդութիւնը երկար չտեւեր, վասն զի այս դիրքին մէջ շատ անհանգիստ եմ :

Ասոր վրայ, դարակը գոցուեցաւ, և բոլոր զանգակներն սկըսան նորէն հնչել :

— Ուշադրութիւն, ահա ճամբայ կ'ելնէք, գոչեցին իրեն դրան ետեւէն :

Կէս ժամ ետքը դարակին դուռը բացին գոչելով . — էռքըլին :

— Կարծեմ թէ, ըսաւ ճամբորդը, իւր թմրած սրունքները դարակին մէջէն դուրս քաշելով, երեք վայրկեանէն աւելի տեւեց ճամբան . Ո՛ւր պէտք է վճարել :

— Կայարանին դուռը :

— Շնորհակալ եմ, ըսաւ, և
թեւերը ձգտելով դուրս ելաւ :

Մարդուն գէմքը դիտելու ար-
ժանի բան մ' եղաւ, երբ հշմա-
րեց որ տակաւին Շառլը-Ռուայի
կայարանը կը գտնուէր. բայց ինչ
ծաղրելի դրից մէջ ըլլալն իմանա-
լով, քաջ մարդու մը պէս վար-
ուեցաւ, և ինչն անձամբ հնայ
մտտակայ սրճարանը իւր գլխուն
եկածը պատմելու :

Ե Ր Գ

ՊԱՆԴՈՒԹՅ ՊԱՏԱՆԵԿԻ

Ծիծեռնակ, Ծիծեռնակ
Դու գարնան սիրուն թռչնակ,
Դէպի ո՞ւր, ինձ ասա,
Թռչում ես՝ այսպէս արագ :

Անդ հեռու արեւոր
Հայր ունիմ սրգաւոր,
Որ միակ իւր որդւոյն
Սպասում է օրէ օր :

Երբ տեսնես դու նորա,
Ինձնից շատ բարեւ արա,
Ասա, թող նստի լայ
Իւր անբաղդ որդուն վրբայ :

Դու պատմէ, թէ ինչպէս,
Ոտ անաէր ու խեղճ եմ ես,
Միշտ լալով, ողբալով
Կեանքս մաշուել, եղել կէս :

Ա՛խ, թըսիր, Ծիծեռն
Ծընած անդրս Աշտարակ,
Անդ շինիր քո բունը
Հայրենի կըտուրի տակ :

Ինչ համար ցերեկը
Մութ է շրջում արեգը,
Գիշերը թաց աչքիս
Քունը մօտ չի դալիս :

Ասիր, որ չի բացուած
Թառամեցայ միացած,
Ես ծաղիկ գեղեցիկ՝
Հայրենի հողից զրկած :

Դեհ, սիրուն Ծիծեռնակ
Հեռացիր, թո՛իր արագ,
Դէպ 'ի Հայոց երկիրը,
Ծնած անդս Աշտարակ :

5311

2002

2013

« Ազգային գրադարան

NL0033471

2 (059)

f-44